

HEROLD LÁSZLÓ a népművelés mai lehetőségeiről, a Guttenberg-galaxisról, kedvenc regényéről és a beszélgetés fontosságáról

„Mert tevés nélkül egyszerűen értelmetlen a lét”

Sóvári László

- Laci bácsi! Ha megengeded, egészen távolról indítanék. Persze ez a távolság csak látszólagos. Remélem, a beszélgetés valamelyik szakaszában az olvasó számára is érthető lesz ez. Ha nem, az egyedül az én hibám.

Szóval, XVIII. század, felvilágosodás, az optimista racionalizmus elképzelte azt, hogy a műveltség képes igazságszabot tenni a társadalmat, erkölcsösebbé tenni az embert.

Népneveléssel adjunk műveltséget az ebből eddig kirekesztett millióknak. Ennek a programnak a megvalósulása aztán automatikusan magával hozza, vagy legalábbis megközelíti a régóta vágyott humánus, erkölcsös emberi együttélést. Ebből aztán elég hamar ki kellett ábrándulni! Mi a véleményed: ennek a szónak, hogy népművelés, van-e még a mai korban valamilyen értelme?

- A népművelést a gyakorlatban először a XIX. század kezdte megvalósítani. Formális és intézményesített változataiban én rendkívül lényegesnek tartom, amit a reformkor ez ügyben létrehozott. Az akkori kultuszpolitika, még konkrétan Eötvös Józsefék köre. A népművelés elméleti alapjait, intézményesített formáit ők, közelebbről Eötvös József és Trefort Ágoston dolgozták ki. Az, hogy ebből csak az 1867-es kiegyezés után lett valami, nem rajtuk múlott. Ennek jól ismert történelmi okai vannak.

De a népművelésnek egyéb intézményesített képződményei is voltak. Nagyon lényeges dolgokat csináltak az egyházak. Mind a katolikus, mind a protestáns felekezetek, sőt, ismereteim szerint a zsidó hitközösségek is. Mind a mai napig szervezik a kisközösséges népművelést. A XIX. század egyik nagy szellemi találmánya szerintem az volt, hogy megcsinálta a nép művelését kis közösségekben. Ahol nem egyszerűen ismeretek átadása, hanem ismeretek kicsérélődése, információk megvitá-

sa és ennek kapcsán a konklúziók levonása zajlott. Mert a népművelés eredménye általában válik értelmessé, hogyha bele is ül az ember lelkébe. Az ember, aki a népművelésnek az alapja, az nem egyszerűen befogadó, hanem öröklé ki-cserélő.

Karácsony Sándornak van egy magyar nyelvtan, amelyben pontosan arról beszél, hogy az emberi verbális kommunikációnak van egy fantasztikus csodája: vásárhoz hasonlít. Megyek a vásárra, ott eladok valamit, veszek valamit. Rákérdezek valamire, ebből jön létre a kérdés mondat, az állított kijelentő mondat az pedig a vásárnak ilyen vagy olyan tétje. Amit a nyelvre vonatkoztatva Karácsony Sándor megfogalmaz, az tulajdonképpen az élet minden területén a kommunikáció lényege. Az, hogy én adok neked valamit, te adsz nekem, és ezáltal léptünk előre.

A kommunikáció az ismeretterjesztésnek a legfontosabb eszköze. És az a belső szükségletből fakadó igény az ismeretszerzésre, hogy minden dolgot, amit én fontosnak érzek, magamba gyűjtssem. Ma a tömegkommunikáció világa ezt nagyon felgyorsítja. Ha az ember jobban megnézi, akkor tulajdonképpen erre kap választ: ez a gomb, amit én nyomkodok ide vagy oda, ilyen vagy olyan állomásra, potenciálisan magában rejti annak lehetőségét, hogy én kiválasszam azt, hogy az én ismereteimet milyen területen gazdagítom. Így jönnek létre a természettudományos csatornák, így jönnek létre - milyen szépek mostanában - az MTV 1-en és az MTV 2-n a Kultúrház című dolgok, ahol az ismeretszerzésnek az önként vállalt világát építem magamba. Feltétlenül tudatosan, feltétlenül igénnyel teszem ezt, mert különben nem nézném. Akkor nézném a Győzikét, és ez is egy választás, ha nem is a legszerencsésebb.

Herold László

Interjú a kitüntetettjeinkkel

Summa: a népművelést mindenképpen szükségesnek tartom ma is. És azt gondolom, hogy az államnak, a társadalomnak a társadalom szellemi igényeket is megfogalmazó részének mindig programja volt az ismeretterjesztés. Az persze más kérdés, hogy egy társadalom milyen szintre helyezi az ismeretterjesztést, és hogy milyen szempontból van szüksége rá, milyen célok érdekében használja fel.

- *Hogy gondolkodik vagy manipulálható emberekre van-e szüksége.*

- Igen. Ez nagyon jellemző. Nyilvánvaló, hogy a népművelés címszava alatt más programot hirdet meg a harmincas évek Magyarországa, megint mást az ötvenes évek, nem beszélve a mai korról. Egy Shaw nevű irodalomtörténész-szociológus a hetvenes években felállította a hármas kultúra elméletét. Elfogadja a három kultúra, tehát a humán-, a természettudományos és a műszaki kultúra majdnem azonos szinten való meglétét, fontosságát. Ő azt hangsúlyozza nagyon erőteljesen, hogy a civilizációs kultúra elengedhetetlen része a humán műveltség. A humán kultúra nagyon erőteljesen beépül a másik kettőbe.

A kultúra az emberi kapcsolatokban nyilvánul meg. Késsel vagy villával esztek, vagy kezet mosok, egészen addig, hogy mit nézek a tévében, mit olvasok. Ezeknek az emberek közötti humán jellegű dolgoknak a beépülése az, mely egy nemzet, egy korszak kultúráját meghatározza. Ha nagyon akarom, akkor a népművelés egyszerűre alapkultúra és egyszerre kiegészítő kultúra.

- *Ha arra gondolunk, hogy manapság a művelődésnek - úgy ahogy mondtad - ezernyi féle változata van, és a XVIII. századi ember művelődési lehetőségeit összehasonlítom a XXI. századiéval, akkor még inkább igaz ez. Mi, az elsősorban humán kultúrát szerető emberek felzárkózunk, aggódva egymásra nézünk, amikor bölcsnek tűnő, rendkívül művelt emberek arról beszélnek, hogy a Guttenberg-galaxisnak, könyvkultúránkra alapozott művelődésnek vége. Mi a véleményed erről?*

- Az, hogy ez messze nem így van. Egy primitív példát is embelem. Az, hogy egy szellemi alkotásról én hogyan gyűjtöm be az élményeket, és azt hogyan raktározom el, azt nagyon érdekes jelzi, hogy én egy adott könyvet elolvasok, vagy egy adott könyvet tévében vagy moziban földolgoztam formában veszek magamba. Teljesen más lesz az élményem.

A Guttenberg-galaxis egyik lényeges eleme, mondjuk, ha szépirodalomról beszélünk, pontosan az, hogy a szép-

irodalom velem láttatja a világot. A könyv segítségével teljessé válik a kapcsolat az adott valósággal, ahogy olvasom, visszanezem, elemzem, átgondolom. Ha leülök a tévé elé, és megnézem ugyanazt filmet, az mindent kétszer a számba ad. Az én fantáziám, az én plusz hozzáadásom az minimális lesz. Ez még a színházban is így van, bár a színház azért sokban módosít. A teátrumot - javaslom - tekintsük a Guttenberg-galaxis részének, egy megjelenési formájának. Igen ám, de ott a dolog azért már manipulálva van. Már nem az író szól meg, tehát már nem az íróval vagyok állandó kapcsolatban, hanem az íróval, a rendezővel, a technikussal, a díszlettervezővel, a jelmeztervezővel, szóval sok mindenkivel. Vagyis ott már én valamilyen formában manipulálva vagyok. Egyáltalán nem biztos, hogy az alkotóművészellek leszek én a legszorosabb kapcsolatban. És pontosan ezért nem lehet, és nincs is vége a Guttenberg-galaxisnak.

- *A szépirodalomról - nem tudom miért - Kertész Imre 2004-es Nobel-díja jutott eszembe. Azért azt a díjat nemcsak ő, hanem a magyar irodalom is kapta. Legalábbis én ezt gondolom. Te mit gondoltál erről annak idején?*

- A regényről vagy Kertész Imréről?

- A regényről, az íróról, illetve az odaítélés tényéről.

- Kertész Imréről azért nem volt véleményem, mert nem olvastam tőle semmit.

- *Igen. Ez volt a megdöbbentő, hogy egy olyan író kapta ezt a nem akármilyen elismerést, akít itthon jószerével alig ismertünk.*

- Így van. Aztán persze elég sok mindent elolvastam tőle. Nekem az volt a véleményem, hogy az emberi keserűségről, az emberi szenvedésről már nagyon sokan írtak. A Sorstalanság igazai nagy értéke az volt, ami eltért a többitől, az addigi holokausz-irodalomtól, azaz, hogy itt egy kis tizenéves fiatalember a maga naív tisztaságával élte meg mindez, és mesélte el. Hogy az író egy ilyen regényarrátort alkalmaz, ez volt az élmény. Én magukat a borzalmakat nem szerettem, ez engem riasztott. Eből adódóan lehetséges, hogy én a nagy emberi értékeket nem tudtam máshoz kötni csak ehhez a gyermeki világhoz. Ahhoz, hogy egy kis kamaszember örökök arról beszéljen a regényben, hogy valószínűleg iszonyatos dolgok mentem keresztül, de ... tulajdonképpen ... amit te az előbb mondtál, az nagyon beletalált. Amikor arról beszélte, hogy a mai fiatal látja a világ dolgait, de nem érzi, mi van, természetesnek fogadja el, ami van, bármilyen szörnyű is. Én jobban meg vagyok rettenve a mai világ iszonyatától, mint ő, aki benne él.

Interjú a kitüntetettjeinkkel

- Igen. És Kertész Imre ezt az általa látásmódot nagyon jól hozza.

- Egyetérték. Tehát én a regény értékét ebben látom. Az más kérdés, hogy mik a Nobel-díj kritériumai. Az más kérdés. Én nem vagyok benne teljesen biztos, hogy a leget választották.

- Azért én örülök annak, amikor azt hallom, hogy vannak Kertész Imrén kívül is olyan írók, akik a világban népszerűek. Szabó Magda, Márai Sándor. Rettenően feladob, hogy Szerb Antal is.

- Érdekes. Nem tudom neked mi a véleményed? Én nagyon szeretem Szabó Magdát. De most a legutóbbi úgynevezett nőolvasmányaim között Jókai Annának a Ne féljetelek című regénye viszi el a pálmát.

- Az nekem is az egyik kedvencem.

- Próbáltam megérteni, hogy miért olyan kedves nekem az a regény. Mi feleségemmel, Ágikkal úgy olvastuk, hogy szó szerint egymás kezéből kaptuk ki. Mi az, ami annyira odaköött ehhez a Jókai Annához? Egy életkor szükséges ahhoz, hogy az ember ezzel a regénnyel küzdelmet kezdjen. Csak azt fogja elbűvölni, akinek megvan az az életélménye, amihez Jókai Anna el tudja vinni.

- És a másik a forma, az egyáltalán nem általános regényszervezési módszer. A többség hozzá van szokva a hagyományos történetbonyolító szöveghez. Az effajta lírai, lélektani mélyszólamiságot, többszólamiságot azt nehezen emésztí.

- Ez valószínűleg így van. Látod, én erre nem is gondoltam. Sőt, lehet, hogy ez a hangsúlyosabb a dolgban. Két évvel ezelőtt volt a Madáchban Jókai Anna. Édes és szellemes ember. Csongrády Béla megkérdezte tőle, mit üzen a tarjánai olvasóknak. Mint újságíró kérdezte ezt. Karácsony előtt voltunk éppen. És akkor egy pillanat szünet, majd az írónő a következőt válaszolta, két mondatot: „Dicsőség mennyben az istennek, és békeség a földön a rosszakaratú embernek.” Fantasztikus gondolat volt! Végiggondoltam, hogy békeséget nem a jóakarátú embernek kell kívánni, hanem valóban a rosszakaratúnak. Tökéletes gondolat! Nem? Tulajdonképpen egy szójáték, egy hagyományosan bevett mondat, amiben ő egy szót megváltoztat, és az egész filozófiailag teljesen más értelmet kap.

- Laci bácsi! Beszéljünk kicsit rólad is. Hogyan telik mostanában egy napod?

- Gyermekekortól szokásom, hogy elalvás előtt mindig végiggondolom a napomat. S egyre többször mondom, hogy ez a napom nem sokat ért. Ilyenkor mindig azért fohászokodom, hogy amíg itt vagyok ezen a föl-

dön, az adassék meg nekem, hogy tudjak valamit tenni. Mert tevéis nélkül egyszerűen értelmetlen a lét. Ha csak önmagamért teszek, akkor semmit se tettem. Ha tudok valamit a gyerekeimért, a családoméért, azokért, akikhez valami érzelem fűz, tudtam csinálni, hogy ... Ez jó érzés!

Hogyan telik a napom? Ahogy az embernek az élete előrébb és előrébb megy években, egyre erőteljesebben rá kell döbennie arra, hogy egyre lassúbb. Szóval, ami régebben belefért mondjuk húsz órába, most jóval több időbe telik. Mi fér ebbe bele? A napi dolgok: bevásárlások, mosogatások, takarítások. Mindez, amit feleségemmel, Ágóval közösen végzünk. Hála a jó Istennek, ő nagyon jól bírja magát. Olyan fantasztikus mozgásigénye van! Azt nem mondom, hogy nekem nincs, csak nekem már nincs hozzá meg a fürgé lábam, néhány éve iszonyatosan fáj. A lelassulás nálam erőteljesen összefügg azal, hogy meszesedés van a térdemben.

Milyen értelmeset tudok csinálni ebben a helyzetben? A legfontosabb számomra az, hogy szeretek beszélgetni. Van néhány ember az életemben, akivel csodálatos jó dolog beszélgetni. Első helyen a feleségem áll. Én nem tudok olyan napot mondani, amikor mi ne tudnánk érdekes beszélgetéseket folytatni. Két ember, akiknek mindig van mondanivalója egymásnak. Ez valami csodálatos dolog! Többször mondják nekünk, nem vagyotok ti normálisak, miről tudtok még 36 év után dumálni egymással? Bármikor, ebéd közben, az utcán. Nem tudsz olyan időt mondani, amikor még biztosan egy jót beszélgetünk.

Kétségtelenül ő a legfontosabb ember az életemben. Őt lesz a legnehezebb itt hagyni.

- Azt remélem, hogy amiről az utolsó mondatod szólt, az még nagyon távoli jövő. Ez év tavaszán, pedagógus napra egy nagyon szép kitüntetést vehettél át: az Eötvös József-díjat. Ezt a kitüntetést azok a kiemelkedő munkát végző óvodai, általános iskolai, középiskolai, szakiskolai pedagógusok, főiskolai és egyetemi oktatók kaphatják, akik oktató-nevelő munkájuk során, életpályájukkal kifejezték elkötelezettségüket a pedagógus élethivatás mellett.

A Bolyai gimnázium egész közössége nevében szívből gratulálunk neked! Rendkívüli büszkeséggel tölt el bennünket, hogy iskolánk legendás nyugalmazott igazgatója a vitrinébe teheti ezt az elismerést. Úgy gondoljuk, a legjobb helyre került.

Én pedig hálásan köszönöm ezt az interjút. Tudod, hogy számomra mindig különleges életajándék, ha veled eszmét cserélhetek. Jobb egészséget kívánunk, drukkolunk, hogy javuljon a térded, amennyire lehet.

ÁRPÁD SÁNDOR a régi és a mai tantestületekről, az orosz nyelv hasznáról, az idegen nyelvek iránti magyar averzióról, az utazás izgalmáról

A tantestület egyik Doayerje

Sóvári László

- Te vagy a tantestület egyik Doayerje. Ez a tanár-csapat az elmúlt tíz évben teljesen megfiatalodott. Te dolgoztál a régi testületekben is. Látsz-e lényeges különbségeket a mai és az egykori tanárgárda között? Ha igen, akkor miben?

- Természetesen elég nagy különbség van. Amikor én 1973-ban ide kerültem nemcsak a tantestület, hanem a körülöttünk lévő világ

is más volt. Én sokat tanultam az idősebb kollégáktól, nagyon készségesek, segítőkészek voltak, segítettek a beilleszkedésben, s szakfőnökök tanításában. Mostanában úgy tapasztalom, hogy egy kicsit „mechanikusabb” lett az életünk, kevésbé tudunk odafigyelni a másokra, felszínesebbek lettek kapcsolataink, mind szakmai, mind emberi tekintetben. Ebben látom a legnagyobb különbséget.

- Azért van ez, mert úgy általában felgyorsult az élet, az életszínvonal fenntartása érdekében egyénileg többet vállalunk, így kevesebb időnk van itt az iskolában? Vagy egyszerűen azért, mert más, más emberek vagyunk?

- Hát ... biztos több összetevője van. Az kétségtelen - utaltam is erre -, hogy a világ is teljesen megváltozott körülöttünk. Hogy aztán jobbra fordult-e bizonyos szempontból, vagy rosszabbra, azt mindenki maga kell, hogy eldöntse. Nyilván az emberek is ezzel párhuzamosan változnak, s az újabb generáció pedig belenő ebbe a világba, átvéve ennek a mentalitását, tempóját, gyorsaságát. Van ennek anyagi és egyéb vonatkozása.

- Az ideai tantestületi kirándulás - úgy gondolom - számodra halmozottan is kedves volt, hiszen két érdeklődési területet is érintette: az egyik az olasz nyelv, amit Rómában anyanyelvi környezetben hallhattál, és

a másik pedig a történelmi érdeklődés. Milyen élményekkel tértél vissza a római kirándulásról?

- Szép élmények voltak. Hozzáteszem, többször jártam már Olaszországban, és valóban az olasz nyelv, az olasz kultúra, történelem, és minden ami olasz, nagyon vonzó számomra. Ez a vonzalom akkor kezdődött, amikor középiskolás lettem. Ahban a gimnáziumban, ahová

jártam, akkor indult először egy olyan csoport, ahol olasz nyelvet tanulhattunk. Valamilyen véletlen folytán én is idekerültem. Egy kedves, szimpatikus tanárnő tanított, nagyon megszerettük az olaszt. Azóta is kedvencem maradt. Ebből adódott, hogy a nyolcvanas évek végén középfokú nyelvvizsgát tettem. Mint már említettem, többször jártam Olaszországban, és minden úton nagy élmény számomra, ha újat láthatok, vagy újra megcsodálhatom a már látottakat. Ilyen például számomra a mindig elragadó firenzei dóm.

- Nemcsak az olasz nyelvhez vonzódsz, hanem az oroszhoz, meg ha jól tudom, a szlovákhöz is. A rendszerváltás környékén az orosz nyelv tanítása az úgy leállt. Ezt hogyan élted meg? Egy nyelv tudásához az kell, hogy az ember állandóan gyakorolja. Most milyen a viszonyod az orosz nyelvhez?

- Nyilván sok szempontból megváltozott az orosz nyelv helyzete Magyarországon, s az oroszstanároké is. Voltak sokan akik átképezték magukat másik nyelvre, volt, aki valami miatt nem, én is ezek közé tartozom. Azt gondolom, hogy az orosz tudást érdemes azért megőrizni. Ha az ember a mindennapokban nem is használja, vannak az életnek nagyon érdekes szituációi, amikor erre szükség lehet. Persze ez más nyelvre is igaz. Két ezzel kapcsolatos élményemet mesélném el... Egyszer Pesten voltam egy történe-

Árpád Sándor

Interjú a kitüntetettjeinkkel

lem továbbképzésen, ahol Romániából, Erdélyből is voltak résztvevők. Volt köztünk egy olyan román kolléga, aki nagyon keveset tudott magyarul. Egy esti kötetlen programon derült ki, hogy lévén körülbelül egy-ötven éves, ő is tanult oroszul, így remekül tudunk kommunikálni. Megértettük egymást, és ez nagyon jó érzés volt. Hasonló élményem volt Lengyelországban, lengyel kollégákkal.

- *A szlovákról meg az jut eszembe, hogy talán érdemes lenne nekünk itt a Kárpát-medence közepén szláv népekkel körülhúzó, hogyha egy-két szomszédunknak a nyelvét is ismernénk.*

- Igen. Én is ezt gondolom. Na most a szlovák nyelvhez annyit, hogy én szlovák származású vagyok, vagy úgyis mondhatnám, hogy az anyanyelvem a szlovák.

- *1973 óta történelmet is tanítasz. Gondolom ez idő alatt rengeteg változás zajlott le a történelemtanításban. Szerinted hogyan változott a tantárgy tanítása tartalmában, módszertanában?*

- Mindenképpen sokat változott. Nagyon sokféle felfogásban, megközelítésben kellett és kellett volna a történelmet tanítani, sokféle tankönyvből. És azt gondolom, hogy az un. Kádár-korszak sem volt ebben mindig és teljesen egységes. Nemcsak a rendszerváltás óta van egyfajta törésvonal, hanem ez már előtte is létezett. A „liberális világ” csak felerősítette ezt, és azóta is nagyon sok minden befolyásolja. Azt gondolom, hogy egy alapvetően jól felkészült, a szakma iránt érdeklődő embernek lépést kell tartania a történelemtudomány új eredményeivel. Azzal a törekvéssel, hogy ismerjük meg a maga ellentmondásaiban és részleteiben a múltat.

- *A tavalyi tanévben az iskola negyvenéves születésnapjára rendezett ünnepségen az iskola magas kitüntetését kapta: a Bolyai Emlékérmét. Nem magam miatt kérdezem a következőt, mert mint annak az emlékünnepségnek az egyik konferálója, én olvastam fel a kitüntetésed laudációját, én tehát ismerem. Az Évkönyv olvasói kedvéért kérdezem, miért kapta? Mit gondolsz te erről?*

- Hát ... talán erre szokták mondani, hogy jó kérdés. A másik, amit mindjárt hozzátennék, igazából

nem tudom. Eléggé meg voltam lepve. Amikor egy kicsit belegondoltam, akkor az ötlött fel bennem, hogy is van ez? Nem tévedtek-e azok, akik úgy gondolták, hogy ez így van? És egy kicsit azóta is tépelődöm... Én csak azt gondolom, hogy amióta itt vagyok az iskolában, egy dolgot szerettem volna – persze többet is –, de egyet mindenképpen, hogy azt a munkát, azt a szakterületet, amit én vállaltam, azt tisztességesen megcsináljam. S ha ez elismerést érdemel, akkor egy kicsit megnyugszom.

- *1973 óta biztos nem ez az első kitüntetésed. Milyen elismeréseket kaptál már?*

- Igen. Voltak. 1978-ban Miniszteri dicséretet kaptam. A későbbiekben a Bolyai János Gimnázium Emlékplakettjét és Diszokirátát. Az elmúlt évben pedig nemcsak iskolánk legmagasabb kitüntetését kaptam meg, hanem a munkámat ismerő szakemberek javaslata alapján Arany Katedra Emlékplakettet kaptam az oktatási minisztertől. Ez aztán tényleg a döbönnet erejével hatott rám. Öröm és kétely hadakozott bennem, csak lassan tudtam feldolgozni.

- *Evezüink más vizekre! Gondolom, hogy az idő nagy részét most is az iskola és a tanítás tölti ki, ezzel mindnyájan így vagyunk. Ha nem az iskolával foglalkozol, ha egy kicsit elszakadsz ettől, tételezzük fel, hogy van ilyen, akkor mivel szeretsz foglalkozni? Tudom, hogy olvasó ember vagy. Gondolom, hogy ez valahol a hobbijaid között az első helyen szerepel. Azt is tudom, hogy néhány éve – van már tíz éve is? – kertes házba költöztetek Karancsaljára. Ezért gondolom, hogy az ezzel kapcsolatos tevékenységek – kertészkedés, egyéb ház körüli munkák – is a hobbijaid közé tartoznak. Vagy esetleg a feszültség-levezetés módjai.*

- Egészen pontosan nyolc éve költöztünk ki a városból. Igen, gyerekkorom óta szeretek olvasni, szépirodalmat csakúgy mint szakirodalmat. Másik nagy hobbim az utazás. Ha valahová ejutok, minden érdekel... a műemlékek, a táj, a város, az ott élő emberek életformája, egy-egy érdekes építészeti megoldás, s hogy ebből mit tudnék a saját házamban megvalósítani. Örülök, hogy kertes házba költözhetünk, az iskolai munka után a kertben végzett munka pihenést, kapcsolódást jelent a számomra.

KISS ERNŐNÉ az őszinte érzelmekről, a tanári attitűdök változásairól, a ház és a kert szépítéséről, a családi gasztronómiai hagyományok öröklődéséről.

A Beatlestől az angoltanításhoz

Sóvári László

- Ha jól tudom, horoszkópod szerint szűz vagy. A Nógrád Megyei Hírlap mai csillagjegy jóslatában ez áll: „Rosszat álmodik egy rokonáról vagy régi barátjáról. Ezért inkább a biztonság kedvéért hívja fel és kérdezze meg, hogy jól van-e.” Híszel-e a horoszkópban? Inkább racionális természetű ember vagy, esetleg jobban hiszel a természetfeletti történetekben?

- Meg szoktam nézni a horoszkópot, nem mondom, hogy minden nap, időnként, amikor eszembe jut. Nagyon érdekes, hogy az én csillagjegyemre vonatkozó általános jegyek közül nagyon sok egyezik velem, és ... van, amikor az ott jósolt dolgok bejönnek, van, amikor nem. A jósolt események általában nem válnak be, de a csillagjeggyemmel járó általános tulajdonságok eléggé pontosak, tehát sok egybeesés van. Egyébként bizonyos dolgokban inkább racionális típus vagyok, azt hiszem. Ugyanakkor elég sok érzelmi töltés is van bennem. Rengeteg mindent érzelmi oldalról közelítek meg. Elegendő nagy empátiakészségem van, úgy gondolom. Erre az élet tanított meg. Én magam is annyi mindenen mentem keresztül, ami nagy mértékben formálta, illetve felerősítette ezt a tulajdonságomat. Az biztos, hogy többször hallgatók a szívemre, mint az eszemre. Ez nem biztos, hogy mindig jó, nagyon sokszor nem tudom leplezni az érzelmeimet, ez időnként nagyon kínos is tud lenni. Ugyanakkor meg azért ember az ember, hogy ne kelljen lepleznie az érzelmeit. Ha elsőm magam, az őszintén jön, sajnos elég gyakran nemcsak rossz dolgok, hanem jó dolgok miatt is meg tudok hatódni. Próbálok magam keményíteni, mert időnként nem szerencsés, hogy mindenki előtt abszolút kimutatom az érzéseimet. De ezt még nem tanultam meg az idők során, már nem is igen fogom.

- Tanárként milyen típusba sorolod magad? Van ez a régi pedagógiai besorolás: hideg-engedélyes, hideg-követelő, meleg-engedélyes, meleg-követelő. Tanári attitűdöd változott-e a pályád során?

- Változott. Egyértelműen változott. Amikor elkezdtem tanítani, jóval szigorúbb voltam, mint most. Nem nevezném magam hidegnek, nem is követelőnek, de vannak elvárásaim. Valahogy úgy fogalmaznám meg, hogy próbálok megérteni a tanulóim problémáit, de a tananyag tanításában nagyon szigorú elvárásaim vannak. Emberi oldalról pedig úgy van, hogy miután nekem is vannak gyerekeim, nagymértékben meg tudom érteni a gondjaikat. Én ellenőrzőbe harminc év alatt egyszer sem írtam be semmit. Ez nem biztos, hogy mindig erény. Más módszerekhez próbálok folyamodni, hiszek a probléma-megbeszélésben, a jó szó híve vagyok mindenféle szempontból. Soha nem adtam meg szaktárgyi elégtelent azért, mert valakire dühös vagyok. Azt másképpen kell elrendezni, úgy gondolom. Tehát az idők során toleránsabb lettem bizonyos dolgokkal szemben. De ha a gyerekeknek nagyon pontosan elmondják, hogy mit várnak tőlük egy tanórán, miért mit lehet kapni, akkor ezt tudják teljesíteni. Tudják, meddig lehet elmenni. Az ember tehát az évek során bölcsőbb lesz, és a jó eredmények önmagukért beszélnek.

- Azért bólogatok olyan sűrűn, mert a te tanári viselkedésed igen közel áll az enyémhez. Téged itt az iskolában mindenki elsősorban angoltanárnaként ismer. Elkötelezett vagy az angoltanítás mellett. Mikor és hogyan kötelezted el magad?

- Hát ... ez látod, nagyon érdekes. Még soha nem volt alkalmam ilyenekről beszélni. Őszintén szólva

Kiss Ernőné

Interjú a kitüntetettjeinkkel

már kisgyerekként is nagyon szerettem tanítósdit játszani. Volt egy füzetem kitalált nevekkkel. Naptárból párosítottam neveket, és volt egy osztályom, mindent tanítottam. Elsős délutánokon ilyeneket játszottam kisgyerekként.

Amikor én jártam iskolába, orosz tanultunk, nekem nagyon jó eredményeim voltak ebből. Tehát kézenfekvő volt, hogy az idegen nyelv tanulása jól megy nekem. Versenyeket nyertem. Más oldalról ez volt az az időszak, amikor a Beatles együttes elindult, én nagyon megszerettem ezt a fajta zenét. Akkoriban még nagyon nehéz volt angolt tanulni. A hatvani Bajza József Gimnáziumba jártam. Nagyon-nagyon jó angol-tanárom volt, dr. Budai László, aki azon kevés angol-tanárok egyike volt, akik Magyarországon elkezdtek az angol nyelv tanítását. Akinék egy kicsit is rálátása van a tantárgy tanítására, az tudja ezt. Tankönyvíró, rendkívül szigorú ember, nagy elvárásokkal, követelményekkel. Néha félttem tőle, meg kell hogy mondjam. A gimnáziumban kezdtem az angolt, jól ment, gyakorlatilag az ötösön kívül nem is nagyon volt más jegyem, mindig dicséretes ötös voltam. Ami nála nem volt semmi!

Megmaradt a tanári pálya iránti vonzódásom is, így lettem angol-orosz szakos tanár. Csak hát időközben megszűnt az orosz nyelv oktatása, így maradt az angoltanítás. Úgy alakult, hogy a pályám elején inkább orosz tanítottam, aztán eljött az az időszak, amikor ez kiegyenlítődött. 1988-ban tanítottam utoljára orosz. Nagyon sajnálom, mert azt a szakomat is nagyon szerettem. De bele kellett nyugodnom, hogy most más idők jönnek, amiben az oroszoknak egyelőre nincs helye.

- Azt mondd, hogy 1988 óta nem tanítod az orosz. El lehet egy nyelvet felejteni, ha nem használja az ember?

- Azt hiszem, hogy nagyon sokat felejtettem. Oroszból írtam a szakdolgozatomat, jól tudtam, de most már sok minderre nem emlékszem. Egy nyelvet nagyon könnyű elfelejteni, gyakorlás nélkül megkopik a szókincs. A nyelvtara most is emlékszem. Angolból viszont rengeteg továbbképzésen vettem részt, mióta itt vagyok a Bolyaiban. Fantasztikusan jó volt ebben az iskolában, hogy szinte mindent ki lehetett próbálni, sok kísérletben vettem részt, többféle típusú rendszerben és módszerrel tanítottam, tehát sok mindent próbálgattam. Orosztanárok átkép-

zésén dolgoztam, angol szaktanácsadó voltam Nógrád megyében. Úgyhogy rengeteg dologra volt így rálátásom. És hát tényleg így van, hogy fontos nekem az angol nyelv tanítása.

- Melyek voltak pályád során a szívedhez legközelebb álló sikerélmények?

- Nagyon emlékszem egy oroszhoz kapcsolódóra. Az orosz nyelvet nem igazán szerették. Egy olyan osztályban, ahol szinte csak fiúk voltak, egy fizika tagozatos osztályban, jó képességű fiúk jártak oda, akik nyelvből is nagyon jók voltak. Ebben a társaságban mindig előre kellett gondolkodnom, hogy vajon mit fognak kérdezni, mert minden órán érdekesebbnél érdekesebb kérdéseket tettek fel. Mindig tudtam válaszolni, de nem is ez a lényeg.

Egyszer szakfelügyelő jött látogatni, és egy orvosi téma volt éppen terítéken. Egy orvos-beteg jelenetet kellett eljátszani, ebből feleltetem, és a fiúk úgy készültek, hogy fehér köpeny volt az orvoson. Abszolút élethűen játszották el jó orozsággal, a végén az orvos még hálapénzt is kapott. Fantasztikus, fergetes volt! A szakfelügyelő teljesen fel volt dobva. Először azt gondolta, valahonnan megtudtuk, hogy jön, és előkészültünk. De hát honnan tudtuk volna! Ezzel azt akarom mondani, hogy a nem szeretett orosz nyelvet ez az osztályom úgy tanulta, hogy minden óra ilyen volt, ilyen meglepetésekkel teli. Sikertől belőlük a maximumot kihozni.

Angolból pedig, hát az angol más volt. Miután az orosz volt a kötelező, az angolt kuriózumként kezelték. Ma már - csúnya kifejezés - a csapból is az angol folyik. Az elején tényleg úgy volt, hogy nem volt ennyi segédeszköz, mint manapság. Az iskolának ma nagyon jó a felszereltsége, segédanyagokkal való ellátottsága. Tehát rengeteg mindhez nyúlhatunk. Most nagyon sarkítva régen majdhogynem csak a krétával jártunk be órára. Az a rengeteg nyelvvizsga, nem tudom számon tartani, amit letettek a tanulóm, egyszer volt OKTV-s döntősöm, területi fordulóra kettő jutott, rengetegen felvételiztek angol nyelvből eredményesen, nagyon sok volt tanítványom angoltanárként dolgozik valahol a városban és az országban. Mások külföldön élnek, vagy más pályán használják az angol nyelvet. Vannak, akik azt mondják, hogy tanárként az én valamikori jegyzeteimből tanítanak. Ez igen jó érzés.

- Beszéljünk a vezetői munkádról is! Én úgy ismerlek meg 1996 óta, mióta ebben az iskolában tanítok,

Interjú a kitüntetettjeinkkel

hogy a szervezőmunka az egyik erőnyed, nagyon precízen, pontosan szervezel, a tanárkollégákkal való kapcsolatteremtés is jól megy neked. Mindezeket summázva azt kérdezem, milyen viszonyban vagy a vezetői munkáddal?

- Nagyon szeretek tanítani, ez a mai napig megmaradt, ezt nem tagadom. Minden órám feldobodom, kiélem a tanítási vágyamat. Persze nincs olyan sok óram. A vezetői munkát tekintve ez a terület, amit én csinállok, rendkívül szerteágazó, nem igazán tapintható és megfogható konkrétan, mert nagyon sok olyan apró dologból áll, ami időnként észrevehetetlen. Sok a papírmunka, statisztika, adminisztráció is benne, de ugyanakkor évkönyvcikk írás közben arra gondoltam, hogy a tavalyi év a rendezvények éve volt, és a rendezvények nagy részének megszervezése az én feladatom volt. Szívesen szervezek bármit.

Másrészt pedig a kapcsolattartás a másik fő területem. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt ők semmiképpen nem csinálnák. Én viszont a munkámnak ezt a részét nagyon szeretem. Az emberekkel való kommunikálást, egyeztetést vagy együtt dolgozást, együttmunkálkodást jobban kedvelem. Természetesen ide mindig két ember kell, a munkámat csak úgy tudom végezni, hogyha ebben partnereim a kollégák, a szülők, akikkel együtt dolgozom. Úgy gondolom, bármilyen feladatot csak azért tudtam eredményesen megcsinálni, mert a kollégáim ebben segítettek. Elégedett vagyok ilyen szempontból, igazából még soha senki sem utasított vissza, bármire kértem. Ugyanezt mondhatom el a szülőkhöz való viszonyomban is. Tizenegyedik éve vagyok helyettes, ez alatt azt figyelhettem meg, hogy a szülőkkel való kapcsolattartás is rendkívül sokat fejlődött, tényleg partnerek vagyunk a közös cél, a gyermek érdekében. Jó dolog, hogy lehet rájuk számítani, és ugyanúgy fontosnak tartják, hogy a gyerekekkel kapcsolatban jó döntések szülessenek, mint ahogy mi is, vagy én személy szerint.

- A tavalyi tanévben a 40 éves évfordulós ünnepségen Bolyai Emlékérmeket kaptál. Mivel én olvastam fel a laudációt, tudom, miért kaptad. De az Évkönyv olvasóinak kedvéért tőled is hallhatnánk?

- Ott nagyon meglepődtem. Azóta persze gondolkodtam rajta. Rendkívül jólesett, mert harminc éve dolgozom ebben a gimnáziumban. Valaki azt mondta, hogy ez a negatív karrier, ötvenként legalább változtatni kell, jobb pénzért elmenni máshová. Meg-

mondom neked őszintén, hogy az életem során lett volna arra lehetőség, hogy változtassak, hogy elhagyjam a pályát több pénzért, miután nyelvszakos vagyok. De a pénz nem minden. Jó, ha van, természetesen, de van, ami fontosabb. Ez a dolog egyik oldala. És ahogy végiggondolom a harminc évet, sok mindent tettem az iskoláért, úgy gondolom. Nem is nagyon tudnám így hirdelen felsorolni. Évekig tanítottam heti 30 órában, négyszer voltam osztályfőnök, KISZ-patronáló tanárként működtem nagyon sokáig, az angol munkaközösség vezetőjeként dolgoztam több évig, konferenciákat szerveztem igazgatóhelyettes vagyok tizenegy éve. Nagyon sok külföldi úton vehettem részt, ezt egyértelműen az iskolának köszönhetem. Így jutottam el Japánba például, az USA-ban voltam Soros-ösztöndíjjal. Gyerekeket kísértem Hollandiába, Svédországba, többször voltam Angliában ösztöndíjasként, illetve a gyerekek útját szervezve. Sok nyelvi kísérletet kipróbáltam, mielőtt bevezettük. Nagyon szeretem a kéttannyelvű képzést, részt vettem a bevezetés előkészítésében és most főleg ebben dolgozom. Rendkívül jónak tartom, hogy a gyerekek nyelvi tudása mire érettségiznek bámulatosan jó. Könnyedén társalognak angol nyelven, ami - úgy gondolom - rendkívül imponáló. Megtanulnak angol nyelven gondolkodni, és könnyedén, mindenféle görcsösség nélkül képesek kommunikálni minden témában. A sok angol órának megvan a gyümölcse. Ez tehát kétoldalú dolog: ha az ember jól dolgozik, előbb-utóbb észreveszik, másrészt pedig én az a fajta vagyok, aki soha nem tudja elképzelni a tengi-lengi munkát, az olyat, amikor úgy elvagyunk. Én a semmittevést sem a magánéletemben, sem a munkámban nem tudom elviselni. Nagyon fontos, hogy amit csinálunk, azt mind a gyerek, mind a tanár élvezze. Én nagyon szeretek nevetni, ha minden feltétel adott, akkor nálam nagyon jó hangulatúak az órák. Szakvizsgát szereztem, rengeteg továbbképzésen vettem részt. Bizonyára mindez szerepet játszott a kitüntetésemben.

- A harminc év alatt milyen más kitüntetésekert kaptál?

- Kaptam egyszer miniszteri dicséretet 1989-ben. Meg az iskola kitüntetését, a Bolyai Emlékplakettet és Diszokiratot. Most pedig az iskola legrangosabb kitüntetését, a Bolyai Emlékérmeket. Ezek együtt a harminc év munkájának az elismerését jelentik.

Interjú a kitüntetettjeinkkel

- Gondolom, életednek nem a teljességét tölti ki az iskolai munka. Biztos vannak hobbiid. Én a veled való beszélgetések során hármat ki is következtettem: sütés-főzés, kertészkedés, lakberendezés. Nagytól tévedtem?

- Hát ... nem olyan nagyt. Mondjuk a sütés-főzés nem áll első helyen, de nem is rangsoroltad, csak felsoroltad. Kertészkedni nagyon szeretek, berendezni is. És az olvasás. Nagyon sokat olvasok angolul. A rengeteg könyvünk közül igen sok az angol nyelvű. Valahányszor Angliába megyek, veszek tíz-tizenöt könyvet az antikváriumban. Ahhoz, hogy szinten tartsam a tudásomat, rengeteget kell olvasni angol nyelven. Van, úgy, hogy csak két oldalra sikeredik este az angol nyelvű olvasás, van amikor ötvenre. Négy éve lakunk kertes házban, azóta be kell, hogy valljam, kevesebbet tudok olvasni, mert rengeteg a ház körüli munka. Szépitgetjük a házat és környékét, rengeteg virágunk van, és a férjemmel együtt nagyon szeretünk kertészkedni. Miután mindketten szellemi munkát végzünk, nagyon jólesik kint lenni, nevelgetni a növényeket, és látni, hogyan cseperednek, hogyan szépül a környezetünk. Ezt ásook is észreveszik, és ez olyan jó érzés. Mi magunknak alakítjuk és tesszük szebbé a környezetünket.

A sütés-főzés olyan szinten hobbim, hogy nagyon szeretünk vendégeket fogadni. Nagyon sokszor voltak már nálunk külföldi vendégek. De szívesen megyünk vendégségbe is. Ez be kell, hogy valljam egy kicsit ritkult az utóbbi időben, mert - azt hiszem - olyan világban élünk, amikor ezek a szokások kezdenek kimenni a divatból. Mindenki nagyon leterhelt, elfoglalt, de azért igyekszünk rá időt szakítani, amennyire lehetséges.

- Én már sok süteményedet megkóstoltam, mind egyik nagyon finom volt. Tanúsíthatom. A tavaly az Amerikából jött angol lektor is szuperlatívuszokban beszélt az egyik mákosodról.

- Igen van többfajta mákosom is.

- Ezt magadtól tanultad, vagy édesanyádtól ered?

- Édesanyámtól. Van egy olyan receptes füzetem, amelyik csak az ő receptjeit tartalmazza, olyan régi, hogy már sárgul a lapja, és örök, ha hozzányúlsz.

Sokféle süteményt tudok sütni, szoktam is. Mostanában sokat nosztalgázom, eszembe jutnak ízek a gyerekkoromból, ilyenkor megkeresem a receptes könyvben és elkészítem a kívánt süteményt. Egy felidézett illatra beindul a fantáziám. Ezt tehát otthonról hoztam, az az igazság, hogy a lányom is tanulgat sok mindent tőlem, sőt a fiam is. Úgy tűnik tehát, hogy a családi gasztronómiai hagyomány tovább öröklődik. És ez valahol így természetes, hogy egy családon belül a meghatározó vonalak folytatódjanak. Valahol a nevelés mintaközvetítés, és ez a családi gasztronómiában nagyon szépen tetten érhető.

- Megfogalmaznád nekünk, miért szeretsz ebben az iskolában tanítani, tevékenykedni, létezni?

- Alapvetően olyan típus vagyok, aki nem kedveli a változást, szeretem a megszokott környezetet magam körül, a magánéletemben és a munkahelyemen egyaránt. Szeretem magam körül azokat a kollégákat, akiket régóta ismerek, régóta együtt dolgozunk, már sok közös élményünk van. Ismerős épületbe jövök mindennap. Igaz, hogy a gyerekek cserélődnek, de mégis úgy érzem, mintha hazajönnék. Én nem itt jártam ugyan gimnáziumba, mint nagyon sok kollégám, de ez az iskola mindenképpen megtanított a minőség igényére, arra hogy magunkkal szemben magas követelményeket kell támasztani. Ez az igény persze alapvetően már eleve bennem volt, de jó érzés egy olyan intézményben dolgozni, amely ezt a belső igényt nap mint nap megerősíti, visszaigazolja. Ez az egyik dolog, amiért szeretem. A másik, hogy ugyan több vezető igazgatósága alatt dolgoztam már ebben az iskolában, de mindegyik esetben lehetett munkálkodni, ki lehetett teljesedni, meg. Egy olyan intézményben csinálni azt, amit szeretünk, ahol még otthon is érezzük magunkat, maga a hétköznapi csoda. Egy olyan iskolában, ahol magas szellemi színvonal uralkodik mind a gyerekek, mind a kollégák részéről, oda szívesen megy az ember, és ő maga is tesz azért, hogy ez adott esetben jobb legyen.

- Gyönyörű végszó. Köszönöm az interjút. Az egész iskolai közösség nevében őszintén gratulálunk a Bolyai Emlékéremhez!

PÁLFALVAI ZOLTÁN a sport és a gimnázium iránti elkötelezettségéről, a magashegyi túrákról, valamint arról, hogy a jó bort a természet teremti.

Katasztrófális helyzetből is az élmezőnybe

Sóvári László

- Fontosak-e az ember életében a kitiintetések?

- Azt, hogy fontosak-e vagy sem, azt az ember a munkája során nyilván nem mérlegeli, mert aki valamilyen területen elmélyülten dolgozik, azt akkor nem azért csinálja, hogy ezért majd valamikor kitiintetést kapjon. De nyilván nagyon jól esik az embernek, ha észreveszi ezt a munkát és kitiintetéssel jutalmazták.

- Bolyai Emlékplakettet és Dizsokiratot kaptál. Tudod, miért?

- A díjátadó ünnepségen ezt az igazgató asszony nagyon pontosan megfogalmazta. Tehát, hogy az iskola sportéletében kifejtett eddigi tevékenységemért kapom. Egyébként már másodsor. Az első alkalommal még dr. Szabó Istvánné igazgatónő nyújtotta át. Akkor - ha jól emlékszem - az iskola diáksportkörében kifejtett tevékenységemért és az osztályfőnöki munkámért jutalmaztak. Most - másodsor - az iskolai sportban elért eredményeimért, tehát mint edző, mint sportkört vezető kaptam meg. Úgy érzem, ez egy hosszú távú munkának - tehát nem egy tanévnek - az elismerése volt. És - talán nem tűnik szerénytelenségnek, ha azt mondom, hogy egy hosszú távú eredményes és sikeres munkának. Hiszen ezeket az eredményeket tanulóimmal és sportolóimmal értem el egyéni, illetve csapatversenyeken. Itt az atlétikára gondol természetesen.

- Életed nagy részét kitiintíti a sport, igaznak érzed-e ezt a sommás megállapításomat?

- Ez teljes mértékben így van. Én 1985-ben jöttem vissza ebbe a gimnáziumba tanítani, és ezzel együtt még egy évig folytattam a versenysportot magasugróként, majd az edzői pályára léptem. És ezt így 1986 óta csinálom. Az akkor még létező Salgótarjáni Kohász

Sportegyesületnél kezdek, ami egy nagyon jó eredményeket elérő, országos viszonylatban is kiemelkedő sportegyesület volt. Sajnos, a gyárak tönkretétele, tönkremenetele teljességgel ellehetetlenítette a további sporttevékenységet. És szó szerint csak néhány örült folytatta már. Persze jó értelemben használnom az „örült” kifejezést. Tehát olyan ember, aki annyira elkötelezett egy-egy sportág - jelen esetben mi néhányan az atlétika - iránt, hogy még olyan mostoha körülmények között is folytattuk a tanítványokkal a felkészülést, amikor világítás, fűtés nélkül kellett dolgoznunk a futófolyosón, edzőteremben.

A sport iránti elkötelezettségem folytatódott itt az iskolában is. Az iskola atlétacsapatával dolgoztam kezdetektől fogva, illetve két kosárlabdacsapatot is vezettem. Egyébként az első kitiintetésben ez is szerepet játszott, mert a fiú kosárlabdacsapatokkal minden évben eljutottunk megyei első helyezésként az országos elődöntőbe. Az atlétikában az elmúlt időszak volt számomra a legeredményesebb.

Az számomra külön jutalom volt, hogy egyéni versenyzőim első és második helyezéseket szereztek az országos versenyeken. Itt Miklós Péterre és Sáfár Sándorra gondolok. Ők a sprintben és a távolugrásban jeleskedtek. Ők voltak azok, akik a Héraklész Országos Atlétikai Programban is részt vehettek, és ebben a programban én is válogatott edzőként dolgozhattam két éven keresztül, ami szintén nagy élmény volt. Tehát a jutalom számomra már akkor jutalom volt, amikor ennek a munkának a csúcását, a beteljesülést érezhettem. Ez nagyon sok pluszt jelentett szakmailag is. És nyilván nagyon sokat jelentett azoknak a gyerekeknek is, akik a mostoha körülmények közül kiszakad-

Pálfalvai Zoltán

Interjú a kitüntetettjeinkkel

hattak, és, ha nem is világszínvonalú, de legalább a hazai élmezőnyhöz méltó edzőskörülményt tudtak biztosítani számukra. Ennek én nagyon örülök, és azt hiszem, hogy edzői pályám csúcspontja volt az az időszak, amikor a már említett két versenyző eljutott erre az országos szintre, illetve itt most a lány magasugrócsapatot is említhetem, akik szintén országos diákolimpián negyedik helyezést értek el az elmúlt évben. Ez az iskola sporttörténetében is szép eredmény, hiszen utódjára még Cserkuti Edit vezetésével egy fiú távolugrócsapat ért el hasonló országos ügyességi csapatbajnokságon.

- *Milyennek látod ma a sportpedagógia helyzetét?*

- Katasztrófalásnak, mert nagyon sok embernek, itt a főállású atlétaedzőkre, a főállású labdajáték-edzőkre gondolok, az egyesületek tönkremenetelével el kellett hagynia a pályát, nagyon-nagyon kevesen tudtak csak megmaradni. Egyébként a többieknek nyilván a megélhetésük miatt családfenntartóként ott kellett hagyniuk ezt a pályát. Ez az egyik katasztrófa ennek a történetnek. És ezt időben is elég pontosan meg lehet határozni: a rendszerváltás környéke, amikor az üzemek egymás után csődbe mentek. Ezek nem tudták a továbbiakban támogatni a sportot. Aki sportot kedvelő, sporttörténeteket ismerő ember, az tudja jól, hogy itt nagyon jó szintű volt a kosárlabda, labdarúgás, atlétika, ökölvívás, vívás, birkózás, tehát nagyon sok sportágban szerepeltünk az országos élmezőnyben. És ezek egyik napról a másikra gazda nélkül, támogató nélkül maradtak. Ha az iskolai sportot nézem, akkor ott szerencsére még van néhány testnevelő, aki időt, fáradságot nem kímélve dolgozik a gyerekekkel a testnevelési órán kívül is.

- *A jövőre gondolva látsz valamilyen kiutat ebből a katasztrófalás helyzetből?*

- Őszintén szólva nem nagyon. Voltak kísérletek, próbálkozások. Hogyha az iskolai sportot nézem, akkor a labdarúgásban ott a Bozsik-program, ha meg az atlétikára mint alapsportágra gondolok, akkor pedig a NAP (Nemzeti Atlétikai Program) Hál' istennek az atlétikában még létezik a Héraklész program, ahol a legtehetségesebb gyerekeket még mind a mai napig össze tudják szedni az ország különböző egyesületeiből, és Budapesten ideális körülmények között még tudnak velük foglalkozni. Tehát ezek a programok valamiféle próbálkozások voltak arra, hogy a testnevelőket is újra érdekeltté tegyék, újra megpróbálják bevonni őket az utánpótlás nevelésbe.

- *A sport nem zabálja fel életed többi szféráját?*

- De. Teljességgel. Csak erről az ember mindig utólag készíti számvetést, hogy vajon megérte-e. Nyilván a korábban elmondottak után, amikor is arról beszéltem, hogy egy hosszú munkának valahol a csúcса, a jutalmai voltak ezek a szép eredmények, sikeres szereplések, akkor az ember mindig azt mondja, hogy megérte. Aztán vannak a szürke hétköznapok, amikor semmi másról nem szól a történet, mint tanításról és délutáni edzésről. Szóval ezalatt sok minden elszalad az ember mellett, ami fontos lenne. Ha az ember ezeket gondol, akkor nem biztos, hogy megérte.

Az én mindennapjaim a sportról szóltak - mert én heti öt alkalommal végeztem edzői munkát, és a hétvégeken pedig versenyekre vittem - télen fedett pályásra, nyáron pedig a szabadtéri versenyekre - a gyerekeket. Ez szó szerint azt jelentette, hogy télen két hónap, nyáron három hónap minden hétvégeje versenyzetetéssel telt el. És ha az ember ezeket egymás mellé teszi, azt hiszem, hogy így huszonegy év távlatából jó néhány évet össze tudna számolni, ami a sporttal, versenyzetetéssel telt. És közben felnőttek a lányaim!

- *Egy idő óta az iskolavezetési ismeretek is érdeklődésed homlokterébe kerültek. Szeretted ezt csinálni, vagy csak bizonyos kényszerek miatt van így?*

- Amikor annak idején Székyné dr. Sztrémi Melinda felkért az igazgatóhelyettesi munkára, akkor ez engem nagyon nagy meglepetésként ért. Végül is kihívásként kezeltem, és azt mondtam, hogy megpróbálom, meglátjuk. Azt, hogy én most ezt hogyan, miképpen végeztem, ezt nyilván meg tudja ítélni akár vezetőtársam, akár a jelenlegi vagy volt kollégáim. Hát ... azt hiszem, hogy olyan nagy gond és probléma nem fordult elő eddigi munkám során. Nyilván rettentő sok izgalommal járt, és folyamatos feszültséggel az, hogy mindig minden pontosan történjen, hiszen egy olyan területet kaptam az általános helyettségével, amiben igazából hibát nem szabad elkövetni, hiszen gyerekekről van szó. Tehát gondolok itt a gyerekek versenyztetésére, a nevezésre, a versenyek lebonyolítására, a dolgozatok továbbküldésére. És hát a legnagyobb feladat pedig minden évben az érettséginek a megszervezése és lebonyolítása.

Ha pedig az új feladatomat kérdezed, az igazgatósgat ... talán most egy hónapja, hogy ezt a munkát végzem. Erről az átmeneti állapotról még nem tudom megmondani, hogy szeretem-e vagy sem.

Interjú a kitüntetettjeinkkel

- Ha már ezt mondtad, akkor megkérdem, hogy ebben, tehát az igazgatói munkában mi az amit úgy érzel, hogy ezek után, miután már te vagy, amiben úgy érzed, hogy egy kicsit többet oda kellene tenned? Amitől egy kicsit tartasz?

- Ezen kicsit gondolkodom kell ... van-e olyan terület, amitől úgy tartanom kellene ...

- *Financiális kérdések?*

- Igen. Ez valóban gondot jelent. Nyilván ez az én eddigi munkámban nem vetődött fel ilyen súlylyal. Amikor azt kell majd lejártsania az intézményvezetőnek, hogy az egyre nagyobb megszorítások mellett ugyanezen a színvonalon tudja működtetni az iskolát, ugyanazon a színvonalon tudja megfizetni és jutalmazni a kollégákat, illetve a kiemelkedően teljesítőket, hogy mindig ugyanazokat a feltételeket tudja biztosítani a folyamatosan előregedő, amortizálódó, számítógépek, audiovizuális eszközök lecserélésével az már most is létező probléma.

- Nem gondolod, hogy a mai iskolavezetőnek ez a legnagyobb problémája?

- Ez az egyik legnagyobb problémája. A másik pedig a folyamatosan változó jogszabályokban való eligazodás. Mert ugye ott tartunk, hogy hétről hétre kell a legeslegújabb jogszabályokkal szembesülni, találkozni.

- *Nem is tudom, ezt hogyan tudjátok követni?*

- Nagyon nehezen. Nyilván az OM honlapján megjelenő jogszabálygyűjtemény, de elsődlegesen a Magyar Közlöny az, amelyek hétről hétre közli az újabbnál újabb változásokat, így ezeket folyamatosan kell követni az iskolavezetésnek.

- *És a kommunikáció ehhez képest kisebb probléma? Ünnepi beszédek tartása? Értekezletek vezetése?*

- Nyilván ez is egy újabb feladat. Bár helyettesként már egy-egy tantesztületi értekezleten résztvevőeknek a levezetése az én hatáskörömbé tartozott, így már nem ismeretlen számomra. De természetesen ez is egy új érzés, nyilván még izgalom, amikor egy tantesztületi értekezletet, egy félévi, vagy egy évfolyami értekezletet kell majd levezényelni. Nyilván az emberben vannak izgalomok. Azért ez egy egészséges lámpaláz, hogy ez is rendben, problémamentesen történjen.

- *No, mostmár hagyjuk a munkát! Milyen hobbiid vannak? Én egyről tudok: ez a borászkodás; sőt - lehet, hogy ez nem hobbi - néha tudom, bütörkésztésel, famunkával is foglalkozol. Ezek azt a célt szolgálják, hogy mindezeket a feszültségeket levezessék?*

- Nem ... nem. Nem, mert mind a két terület, amit említettél, az feszültség-levezetésre nem alkalmas. Ha azért csinálnám ezeket, akkor mindkét területen csak hibákat követnék el. Én inkább úgy fogalmaznék: számomra fontos az alkotás folyamata, és ez a két tevékenység olyan, hogy itt az ember valóban alkot. Mindig nagy öröm és elégtétel, ha kézen látom egy-egy munkámat. Akár a barkácsolásról, akár borászkodásról legyen szó, amit egyébként barátaimmal csinálunk immáron hat éve. A famunkák pedig úgy adódtak, hogy az én nagyapám volt egy ilyen ezermester, akinek nem kellett külső szakembert hívni, hogyha a háznál akármilyen munka adódott. Ezeket a dolgokat tőle lestem el. Talán az ő kézügyességét örököltém. A két hobbi közül a borászkodás a természet csodája, a famunka pedig az ember és a természetes anyagnak a kapcsolata. Két dolog, amelynek a kapcsán a valódi természettel „randevúzhatsz”.

- *Van olyan borod, amelyre különlegesen büszke vagy?*

- Igen, a 2000-es évtárra nagyon büszkék vagyunk. Borászok is mondják: a természet a jó szőlőt megeremti. Amikor a borász elkezd beavatkozni, akkor vigyázzon, hogy már ne rontsa el azt a jó eredményt. Azt hiszem, hogy mi ezt a 2000-est nem rontottuk el. Pedig akkor még szinte kezdőként nyúltunk ehhez a nemes anyaghoz.

- *Van még más hobbid is, amiről nem tudok?*

- Nagyon szeretek túrázni. Nyilván évközben erre nagyon kevés lehetőségem van. A hétfőgeken sem jut el az ember mindig a hegyek közé. Egyébként a magashelyi túrákat szeretem. Imádom az erdőket, de amikor a túrázó az erdőhátról fölé juthat, az egy csoda, az a látvány számomra mindent megér.

Ebben az iskolában én tagja voltam az ODK-nak még Szabó Pista vezetése alatt. Nagyon sok helyen jártunk az országban. Bejártuk a Bakonyt, a Mátrát, a Cserhátot. Majd tanárként Székly Miklós kollégámmal túráztam ismét. Miklós volt korábban az ODK vezetője, vele találkozhattam először a magashelyi túrázásal. Nyáron azóta is, ha tehetem, vagy a Tátrát célzom meg, vagy az osztrák Alpokat.

- *Akkor ez a feszültséglevezető?*

- Igen. És ez a feltöltődés. No, persze hogyha feszültséglevezetést keresünk, akkor egy kertés házban az szinte minden nap akad.

Mozaikok egy „kavicsdobáló” portréjához Interjú Sóvári Lászlóval

**Szászné Molnár
Zsuzsanna**

Aki bejön a gimnáziumba, láthatja, hogy kikre vagyunk büszkék. A dicsőségfalon ott van a te fotód is. Pálfalvai Zoltánnal együtt a Bolyai Emlékplakett és Diszokírat boldog tulajdonosai lehettek. Szívesen vállalkoztam arra a megtisztelő feladatra, hogy ez alkalomból interjút készítssek veled, mert azt gondolom, rajtam kívül még sokan szeretnék tudni, hogy ki, milyen ember és milyen pedagógus is rejlik a fénykép mögött, az arc mögött. Én e mögé az arckép mögé szeretnék most benézni, s a fotó mellé most a te szellemi portrédat felvázolni. Lehet, hogy mozaikosan, lehet, hogy vázlatosan, de remélem, hogy a fő vonalak, a kontúrok kirajzolódnak majd.

- Úgy gondoljuk, ismerünk már téged. Nyitottságod, humorod és emberközpontúságod köztudott, de azt hiszem, azt csak te tudod elmondani, hogy emberi viszonyaidban s pedagógusi tevékenységedben milyen alapelvek, értékek vezérelnek, mi az emberi-pedagógusi hitvallásod. Induljunk ki abból, hogy te mit gondolsz, te hogyan fogalmaztad meg magadban - miért is kaptad ezt az elismerést.

- Végül is minden jelzővel egyetérték, amit mondtál, ezek tényleg jellemeznek engem: emberközpontúság, humor, humorérzék... Bennem már nagyon korán kialakult egyfajta pedagógusi ars poetica. Még egy főiskolás koromban megkedveltem Kaffka Margitot. Akkor olvastam az „Állomások” c. regényét, melyben egy mitológiai eseményt idéz fel az írónő: Idrá isten Dionüszosznak volt a női társa, s ők ketten nagy boros bachelanáliákat csaptak. Ez az Idrá isten az egyik szüreti mulatságon harminc nimfával táncolt egyszerűen, de úgy, hogy mindegyikük úgy érezte, hogy az isten csak vele táncol. Ez nagyon megtetszett nekem és úgy érzem, hogy ezek a sorok az én tanári ars poe-

ticám lehetnek. Igen, én is ezt szeretném, de nagyon nehéz megvalósítani, ha bemész egy osztályba - úgy, mint Idrá isten tette, harminc ember közé -, úgy tudjál rájuk hatni, hogy mindegyikük úgy érezze, hogy csak vele „táncolsz”.

- És úgy gondold, ezt ismerték el, egész személyiségedet?

- Most akkor a kitüntetésről. Úgy érzem, annak a munkának szolt, amit Bolyai János hagyományainak ápolásában tettem. Bolyai János életéhez és szellemiségéhez nem osztályfőnökként kerültem közel, hanem mint alkotó, a Bolyai Helikon szerkesztője. Elhatároztuk, hogy lesz egy olyan Bolyai Helikon-szám, amely Bolyai Jánosról fog szólni, s emberi szemszögből kell bemutatni őt. A szám szerkesztése közben úgy éreztem, hogy egyre közelebb kerülök hozzá mint emberhez.

Amikor 1996-ban idejöttem, tudtam, ki volt Bolyai, mik az érdemei, de távol volt személyiségben tőlem. És érdekes, hogy egy ilyen munka közben, vagy inkább csak ekközben tudunk közel kerülni igazán egy ilyen emberhez, mint ő.

Kedves barátom, Pál József, a Palócföld volt szerkesztője, amikor meghallotta, hogy ezt a számot készítjük, polihisztorságával és azzal, hogy mindig rá tudja irányítani a lényegre az ember figyelmét, pár kérdésével megihletett, ezeken elgondolkodtam, s igyekeztünk a dolgunkat jól csinálni. Jólesett látni, hogy ennek a számnak sikere volt, és hatékony is lett. Amikor a „Ki tud többet Bolyairól?” c. vetélkedőre készülnek a gyerekek, a könyvtárból mindig kivesszük ezt a számot, melyben összegyűjtöttük a Bolyairól írt verseket is, és ezeket a Bolyai-vetélkedők, Bolyai-műsorok készítői haszonnal forgatják.

A másik nagy élményem pedig a Bolyairól elnevezett iskolák marosvásárhelyi találkozójaéhoz fűződik.

Sóvári László

Interjú a kitüntetettjeinkkel

Megtisztelve éreztem magam, hogy igazgatónőnk rám is gondolt, és részt vehettem a találkozón. Az ottani beszélgetésekből még erősebben megérintett a Bolyai-szemlelém. Azóta mondhatom, hogy Bolyai János most már az enyém is, és úgy érzem, hogy a kitüntetés ezekért kaptam.

- Egy írásodban azt is olvastam, hogy a sors is adományozott neked már bőven kitüntetéseket. Melyeket teszed ki az „eszméi vitrinedbe”?

- A legnagyobb kitüntetés a sorsomtól, hogy azt csinálhatom, amit szeretek és olyan emberek között, akik közt jól érzem magam. Ez csodálatos érzés. Örülök annak is, hogy sok mindent kipróbálhattam, a fizikai munkát is. Középszikolásként nyaranta a falumban vállaltam munkát, a kemény kézi kazalazástól a vállas zsákolásig. Tudom, mit jelent nyolc órát keményen végigdolgozni. És vannak emberek, akik egész életükben ezt teszik. Ezért tartom én a sors nagy ajándékának, hogy azt csinálhatom, amit szeretek, és zsebe sem veszem, hogy dolgozom. Ez az egyik kitüntetés.

A másik, hogy kipróbálhattam magam különböző korosztályokban: taníthattam felső tagozatban, egy kicsit alsó tagozatban is. Utána felnőttekkel foglalkozhattam a Dolgozók Középszikolájában. Az is kellemsen lepott meg. Eleinte azt hittem, hogy ide olyan emberek jönnek, akiknek a tanításában nem lehet örömet találni. Hát nagy tévedés volt, mert nagyon érdekes pedagógiai szituációknak bizonyult felnőtt embereket tanítani, akik a legtöbbször munka mellett tanulnak, ezért őket csak úgy lehetett hatékonyan tanítani, hogyha mindegyiket megismerted. Most is hozzájárult az én tanári ars poeticámhoz, hogy ismerjem mindenkinek az életét, csak itt a középszikolában nem mindig sikerült ezt megvalósítani. Ott volt erre lehetőség. Nem is lehetett ez másképp, mert meg kellett őket érteni. Szóval az is egy különleges pedagógiai szituáció volt, és sajnáltam, amikor ezt a képzést megszüntették, mert még kevés volt az a három év, amit ott töltöttem. Épp csak kezdtem a felnőttoktatás szépségeit megélni, s már abba kellett hagyni. És akkor kerültem ide, a középszikolás korosztályhoz. Ennek is nagyon örültem.

- Nem fáradtságos dolog pszichológusnak lenni? Hogy tud lelkiileg feldolgozni azt a sok problémát, ami aztán rád zúdul a megnyíló személyiségből?

- A pedagógusi munka nagyon összetett. Én mint magyar-történelem szakos tanár, mi minden is va-

gyok? Óratartó tanár, osztályfőnök, egy kicsit pszichológus, különböző iskolai műsorok rendezője, máskor kicsit újságíró vagy színész. Sok szerepet el kell játszani. Ezek között ott van a pszichológusé is. Fárasztó persze, s amikor '96-ban elkezdtem a munkát, úgy éreztem, hogy nehéz lesz számomra ezzel a korosztállyal megismerkedni. Kellett öt-hat év, mire elkezdtem otthon érezni magam. Most is igyekszem a tanulókkal elbeszélgetni, és otthon is eszembe jut, például főzés közben, hogy azzal a gyerekkel azt még meg kéne beszélni. S akkor fölírom magamnak ezt egy kis cédulára. Az gondolom, hogy a tanár-diák viszonyban az emberközpontúság ott vagy abban érhető tetten, amikor a tanár megismeri az emberi problémákat, a diák tanulóhoz való viszonyát, látja az otthoni dolgokhoz való viszonyát, és egy kicsit azt is, hogy milyen ember, s természetesen magyartanárnéknél az irodalomórán is sok mindent meg lehet beszélni.

- Igen. Mondtad azt, hogy személyiségközpontú, emberközpontú vagy, ami egyfajta demokratikus alapállás. Partneri dialógust folytat a diákaiddal. Nem élnék vissza azzal, hogy közel kerülnek hozzád?

- Nem mondom, hogy nem fordul elő, de az őszinteséget díjazták. Ugyanakkor érzik a követelést, a szigorúságot is. A József Attila-i „érted haragszom, nem elened” van bennem irányukban. Amikor haragudni kell, haragszom, amikor bírálni kell, bírálók, de azzal a gyerekkel, akit leszidtam, még aznap beszélnem kell.

- Mit tartasz a mai iskolarendszerben feltétlen megváltoztatandónak.

- Talán először is a túlzott lexikális tanuláson kellene változtatni. Az új kétszintű érettségiben vannak jó és rossz dolgok is. Szerintem jó, hogy az eddigi 90% lexikális ismeret, 10% készségfejlesztés aránya megváltozik 60-40-re. Gondoljunk csak bele: nem arra van szükségünk, hogy lexikon legyen a fejük. De kevés az időnk arra, hogy elmélyítsük, és képességekké tegyük az ismereteket. Persze ez minden tantárgyban más. Én örülhetek, hogy egyik tantárgyban, a történelemben ez jó irányban változott. Azt az ismeretközpontúságot, amit a régi felvételik kértek, már nem lehetett tovább fokozni. De most is látom, hogy egyes általános iskolákban szinte már egyetemi ismereteket kérnek a diákoktól. Itt a középszikolában mit fognak akkor tanulni? Én a legalapvetőbbnek azt tartom, hogy

Interjú a kitüntetettjeinkkel

ezen változtassunk. Viszont nem értek egyet azzal sem, ami Amerikában van: szinte semmi ismeret, csak készséget fejlesszünk. Ismeretek nélkül, lexikális tudás nélkül nem lehet ezt megtenni.

- *S most arról kérdeznék, mit nem tudsz elviselni, mi az, ami fölháborít?*

- Az emberek türelmetlensége másokkal szemben. Úgy reagálunk dolgokra, hogy nem ismerjük a másiknak a problémáját, az élethelyzetét, hanem csak a saját szemszögünkben ítélik meg, tehát semmi empátia. Úgy látom, hogy a rendszerváltás óta ebben az ügynevezett „kapitalista demokráciában”, vagyis a demokrácia és a diktatúra sajátos ötvözetében az empátiát elfelejtik az emberek.

Egyszer a '90-es évek első felében hallottam egy interjút Markó Ivánnal, a táncművésszel. Azt kérdezte tőle a riporter, hogy mit tart ma Magyarország legnagyobb problémájának. S teljesen váratlanul ez a művészember azt mondta, hogy az empátia hiányát. Nézzünk csak körül közvetlen környezetünkben: a legtöbb ember már nem is ismeri, nem is tudja, mi az az empátia. A legjobban ez tud fölháborítani. Ezt hiányolom.

- *Hogyan gondolkodsz a jövőről? Milyen terveid vannak. Ha most lenne egy év fizetett szabadságod, mit csinálnál feltétlenül?*

- Ha lenne egy év fizetett szabadságom! Sokszor eszembe jut. Mindig irigyeltem a budapesti Alternatív Közgazdasági Iskolát, mert kaptak egy év gondolkodási időt arra, hogy megcsinálják az iskolát. Milyen szép lenne, ha mi is kapnánk! Én a két tantárgyammal fantasztikus, remek dolgokat tudnék csinálni! Órákra készülve rengeteg ötlet jut eszembe és fáj is egy kicsit, hogy a mindennapok hajszájában a megvalósulás elmarad. Azonban néha ezeket az új dolgokat csak azért is kipróbálok, s ilyenkor lemaradok a tananyaggal. Szóval szép lenne, de hát csak álom marad, hogy kapjunk alkotásra egy év fizetett szabadságot. A mostani helyzetben ezt nem is lehet elvárni.

- *És az írással nem foglalkoznál szívesen? Mit szeretnél megírni?*

- Mit szeretnék megírni? Az az igazság, hogy szívesen írnék, de mivel sokat olvasok, tudom, hogy mi a korszerű, mi a művészi érték az írásban, s hogy ehhez képest én hol tartok. Van némi érzékem az íráshoz, de ha egy Gion Nándorral vagy egy Márai Sándorral, Wass Alberttel vagy netán egy Umberto Ecoval össze-

hasonlítom magam, akkor azt mondom, hogy „jó, nyugodj meg”.

De említék mást is. Szerettem volna novellákat, regényt írni egyszerű, hétköznapi emberekről, a munkámemberről, meg is voltak a témáim, a történeteim is, de maga a módszer, hogy hogyan kellene hozzáfogni, hogy korszerű is legyen, meg hitelesen meg is jelenítse a „semmi” történeteit - mert hát ezek a „semmi” történetei azokhoz az irodalmi hősökhez képest, akikről Balzacék írtak -, szóval a megvalósítást nem tudtam. Viszont én a „semmitlen semmi” történeteit akartam megfogalmazni és az nem is olyan könnyű. S akkor egyszer csak elkezdtem olvasni Gion Nándor könyveit. Rájöttem, hogy ő írta meg a „semmitlen semmi” történeteit. S akkor nagyon megszerettem Gion Nándort. Ő az az író, aki megírta azt, amit én akartam.

- *S arra nem gondoltál, hogy rendszerezd és kölcincské tedd pedagógiai-szakmai tapasztalataidat? Sok mindent át tudnál adni.*

- Lehetséges, de idő kell ehhez is. Bár, ha nyugdíjba megyek, mást tervezek. Akkor elolvasom többek között Balzac „Emberi Színjátékát”, mind a 90 regényt, Dante „Isteni Színjátékát”, mind a három részt, és Tolsztojt. Jó lenne egy kis kertes ház. Van bennem optimizmus, hogy ezt akkorra még valahogy összehozom. Szeretném keretesen megszervezni az életemet, mely egy kertes házban indult, ahol szerettem kerteszkedni, s majd nyugdíjaként is, úgy, mint Arany János a „Kertem” c. versében írja, én is kertben tölténém további éveimet. Sokat olvasni, s lehet, hogy írni is szeretnék, de nem pedagógiai szakmunkákat, hanem talán „széppublicisztikát” és pedagógusokról szóló novellákat vagy regényt, mert ezt még nem lőttem le előlem senki.

- *Izgalmas lenne. S most arra lennék kíváncsi, mit üzennél most diákjaidnak, ami az órákról kimaradt, de mindig szeretted volna szellemi útravalóként tarisznyjukba tenni. Mit üzensz a diákoknak és mit a jövő pedagógusainak?*

- Azt hiszem, a mi korunkban is nagyon aktuális Ady üzenete: „Őrzk, vigyázzatok a strázsán”. Diákoknak is aktuális, különösen olyan iskolában, mint a miénk, amely a jövő értelmiségét képzeli. De persze itt is felmerül, mint az Etikai Kódex készítésekor, hogy először is tisztázni kell az értelmiség fogalmát. Erről Németh László ír nagyon szépen több munkájában.

Amikor fizikai munkásként vagy parasztemberek között dolgoztam, megismertem a „semmitlen semmi” történeteit. Úgy gondoltam, mivel ismerem, és épp azért, mert ismerem az egyszerű embereket, tudom, hogy azoknak példa kell. S ki legyen a példa, ha nem az értelmiségi ember? Legyen akár mérnök, orvos, tanár – különösen tanár –, és ezt, különösen ilyen iskolában, mint a miénk, még jobban kéne tudatosítani. Én az óráimon sokszor beszélek erről. Néha már szokták is a végzősök idézni tőlem: „Igen, értelmiségi módon kell viselkedni.” Ilyenkor elbeszélgetek velük: „Gondoljtok csak bele abba, hogy amikor kikerültök, embereket fogtok vezetni. Ha ti trágárul beszéltek, akkor az egyszerű emberek is úgy fognak beszélni.” Vegyünk csak az amerikai filmeket, amelyeknek 80%-a trágár beszéd. Persze, hogy a film nézői is úgy fognak beszélni. És mit látunk? Úgy is beszélnek! Lehet itt valamit tenni?

Hát én úgy gondolom, hogy igenis lehet tenni, meg kell tenni. Annyit tehetünk mi, értelmiségi emberek, hogy oly módon, mint ahogy egy tiszta, nyugodt tó csendes vízbe beledobsz egy kavicsot és az tovagyűrűző hullámokat kelt, ugyanúgy, ott magad körül, a kavics körül egyre táguló körökben lesz néhány ember, aki átveszi a példádát, és ha minél több ilyen kavicsot dobunk be a vízbe, ilyen „értelmiségi kavicsot”, akkor ily módon ezek a körök egyre szélesebbek lesznek, és átalakítható a társadalom.

Szóval én azt üzenem, visszatérve az Ady-vershez, hogy „örzők” vagyis értelmiségiek, „vigyázzatok a strázsán”, az értékeket őrizni kell, és nekünk kell legjobban tudni, tanároknak, diákoknak is, hogy mik azok az értékek, amelyekkel példát akarunk mutatni, s amelyekkel őrizni akarunk. Mert nem az a válasz erre a minket körülvevő kapitalista demokráciára és a minket körülvevő zűrzavarra, hogy hát akkor most ez a helyzet, és ordítsunk együtt a farkasokkal, hanem a magunk területén megpróbálunk tenni és tényleg őrizni ezeket az értékeket, ez lehet a legnagyobb feladatunk.

- *Köszönöm. Mit szeretnél még elmondani, amiről úgy érzed, hogy kimaradt és nem kérdeztem ró. Olyan lényeges dolgot, ami hozzátartozik a portréhoz.*

- Kérdezted, milyen kitüntetések kaptam a sorsolt. Az is egy kitüntetés, hogy az egyik szakom, amit

tanított, az irodalom és említettem, hogy én az írással is szeretek foglalkozni. Magyartanárként nekem mindig örömet okoz, ha órák után, mondjuk egy-egy nagy alkotónak a költészete vagy versének megismerése után, óra után egyszer csak szünetben megszólít egy gyerek: „Tanár úr, megnézné ezt a verset? Megnézné ezt a novellát?” Ez nagy élmény nekem, mert bár az irodalomtanítás egyrészt tudomány, tehát az irodalomtörténet ismeretterjesztő közvetítése, de ugyanakkor az is, ami: művészet is, mi azonban a művészeti részét egy kicsit elhanyagoljuk. Talán azért, mert végül is nehéz azt úgy közvetíteni, ha a magyartanár életében soha nem próbált meg írni. Azért foglalkozom szívesen diákalakotók írásaival, mert bár én nem tudtam megírni a témátat, de jó érzéssel meg tudom ítélni, hogy mi a jó írás és örülök mindegyiknek.

Tegnap hallottam a tévében, a Zárórában egy interjút egy budapesti képzőművészeti galéria vezetőjével, aki valaha képzőművész akart lenni, de rájött, hogy neki ez nem megy, ám jól meg tudja ítélni, hogy melyik alkotás a jó.

S én is így vagyok ezzel. Az is nagyon jó érzés, amikor a gyerekek elfogadják tőlem a véleményemet. Egész más lesz az irodalomóra, ha azt mondhatom, hogy ebben az osztályban XY-nak megismertem a versét, olvassuk fel. Lehet, hogy Petőfi stílusában írta, nem korszerű, de másként áll hozzá ezek után az osztály akár Petőfi Sándor, Vörösmarty vagy Ady költészetéhez, ha tudja azt, hogy van az osztályban valaki, aki megpróbálta az írást. És hát én ezt is szeretem csinálni, úgy érzem teljesnek az irodalomtanári munkámat, ha ezt az oldalt is gyakorolom.

E tevékenység közben azok a bizonyos lelki záruk is megnyílnak előttem, s úgy érzem, hogy a költészet nemcsak tananyag. Sőt, egy ideillő idézetet kölcsönözve egykori írásomból azt mondom, hogy: „A költészet léleksimogató tenyér, lélekindulás, vízesése önmagunknak. A költészet menedék, érzéskunyhó, ahol a jövő értelmiségi embere rejtőzik, aki, reméljük, már képes lesz ledobni magáról a szlogenruhát. Képes lesz átlépni a semmitmondó jelszavakon.”

- *Köszönöm a gazdag útravalót, köszönöm az interjút!*

„Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél.”

(Weöres Sándor)

Vincéné
Járinka Magdolna

A 2004-2005-ös tanévben ünnepelte a Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskola fennállásának 40. évfordulóját. A tanév végi bensőséges ünnepség óta az iskola dicsőségfalára felkerült Tözsérné Szentgyörgyi Andrea fényképe is.

- A Szülői Választmány elnökeként végzett lelkiismeretes munkáid elismeréseként kaptad meg - a szülők közül elsőként - a Bolyai Emlékpla-

ketet és Diszokiratot. Milyen érzés volt átvenni ezt a rangos kitüntetést?

- A 40 éves évforduló rendezvénysorozata számos emlékezetes pillanatot tartogatott számomra is. Büszkeséggel és boldogsággal töltött el, amikor a jubileumi ünnepségen a lányom, Kovács Andrea átvehette az emléklapokat.

Ami azonban utána történt, az - úgy érzem - „maga a csoda”. Hatalmas meglepetésként ért, el sem hittem, hogy a saját nevemet hallom! Szinte hihetetlen volt, valóban óriási megtiszteltetést jelentett számomra!

- A választmány gazdaságiságaként, majd 2004-től elnökeként igen tartalmas, munkával és emlékezetes programokkal teli esztendőök állnak mögötted. Az iskolai SZMK működése több tekintetben megújult a tevékenységed nyomán. Milyen elképzelésekkel kezdted munkádhoz? Hogyan érintett a felkérés?

- Kezdetben nem volt könnyű, mélyen át tudtam élni a lányom szorongását. A régi kis iskola, az ismerős közösség, tanárok és szülőtársak után meg kellett szokni a nagy épületet, a sok ismeretlen arcot, az új szokásokat.

A kezdeti tartózkodás, az idegenség-élmény hamar feloldódott, az első szülői értekezletig, ha tartott. Mindig is közösségi ember voltam, szülőként pedig szerettem támogatni a gyermekeimet. A beilleszkedés jól sikerült,

egyre szorosabb munkakapcsolatba kerültem az iskolával. A legtöbb segítséget Kiss Ernőné igazgatóhelyettesőtől kaptam. Mindig számíthatam rá, a szívén viselte minden problémámat. Kedvességével, ötleteivel, tanácsaival átlendítette a nehézségeken. Nagy igyekezettel végeztem a felmerülő feladatokat, egyre több örömet találtam a megbízatásomban.

- Milyen programokra vagy a legbüszkébb, hiszen több kiemelkedő rendezvényre is sor került az elmúlt években.

- Az első alapítványi bál volt az igazi „nagy falat”. A rendezvény a „Szekrényes bál” nevet kapta, mivel megrendezését a régi öltözőszekrények cseréje ihlette.

Nagy buzgalommal készülődtünk - az előkészületek, a szervezési feladatok összehangolása nagy körültekintést kívánt: 20 főnyi csapattal gyűjtöttük a tomlatárgyakat, díszítettük az iskolát, még saját büfét is berendeztünk. A vendéglátós múltamnak nagy hasznát vettem, olyan körülményeket teremtettünk, amelyek méltóak voltak a nemes cél - a közösség támogatása - megvalósításához.

2006-ban a 40-es bál megrendezése a tapasztalatok birtokában még jobban sikerült. Diákjaink hangulatremtő nyitótáncra, az ízletes svédasztalos vacsora, az élőzene valódi szórakozást biztosított. Nagyon jól táncoltunk és beszélgettünk a tanárokkal és a szülőtársakkal. Ma is szívesen emlékszem vissza azokra a szülőkre, akik ebben az önös, anyagias világban segítettek, hogy jobbá tegyük gyermekeink életét, körülményeit.

- A második évben következett el a választmányi elnöki tevékenység csúcsa...

- Nos, igen. 2006 januárjában került sor arra a Gabora Gálára, amelyiknek a kedvezményezettje a Bolyai volt. Ez a program minden eddiginél több utánjá-

Tözsérné
Szentgyörgyi Andrea

Interjú a kitüntetettjeinkkel

rát, a szervezők közti egyeztetést kívánt. Nemcsak az előkészületekből vette ki a részét a Választmány, a rendezvény lebonyolításában is közreműködünk, én magam háziasszonyi teendőket is elláttam.

- Nagy meglepetés is ért az este folyamán...

- Így van. A meglepetés, számomra az este csúcspontja az volt, hogy a férjemmel megnyertük a tombola fődíját. Váratlanul ért, de igen nagy örömet okozott ez a szerencse.

Az egész napos rendezvény a Tóstrandon ért véget egy „levezető beszélgetéssel”, ahol fáradtan, de elégedetten vontuk meg a nap mérlegét: az eddigi legnagyobb bevételt hozó gálát szerveztük meg!

- Véleményed szerint hogyan változott a szülők és az iskola kapcsolata az elnökséged alatt? Mi szükséges ahhoz, hogy az együttműködés sikeres legyen?

- Meggyőződésem, hogy ahhoz, hogy gyermekeink becsületes emberekké, harmonikus egyéniségekké váljanak, a szülőknek és az iskolának együtt, egymást erősítve kell munkálkodniuk.

Két kedves hagyományt elevenítettünk fel ennek jegyében: március 8-án, a nemzetközi nőnapon egy-egy szál virággal köszöntötte választmányunk az iskola női dolgozóit. Júniusban pedig a gyerekek ünnepi műsorral, a szülők virággal kedveskedtek a pedagógusoknak a pedagógusnap alkalmából, így fejeztük ki köszönetünket tanárainknak odaadó munkájukért, kedvességükért, türelmükért.

Azt gondolom, mindkét alkalommal sikerült örömet szereznünk az apró figyelmességgel, hiszen egy őszinte gesztus, egy szívből jövő jókívánság mindennél fontosabb. A sikeres együttműködés alapja a kölcsönös odafigyelés, a segítőkészség, a közös célok megvalósításához szükséges lelkesedés és kitartó munka. Én mind Ezeket megkaptam és tapasztaltam a munkám során, amiért ezúton szeretnék köszönetet mondani a szülőtársaknak, a pedagógusoknak és a diákoknak egyaránt.

- Bízom abban, hogy a jövőben is ugyanilyen hatékony lesz a kapcsolat az iskola és a szülők között, amihez sok sikert kívánok!

Interjú Bakos Zsuzsannával

Andó Katinka, 10. d

- Köszönöm, hogy szakítász rám és régi iskoládra egy kis időt. Örömmel hallottuk sikeres szereplésed hírért a tavalyi francia OKTV-n. Ennek kapcsán szeretnék néhány kérdést feltenni. Felkeltetted az egész iskola érdeklődését az elmúlt évben, mikor a versenyen egyre csak előrébb és előrébb haladtál, és a végén nagyon előkelő helyen végeztél. Hányadik is lettél? Hogyan zajlott az OKTV?

- A versenyen a tizedik helyezést sikerült elérnem. Maga az OKTV három fordulóból állt, de ne kérdezd, hogy pontosan milyen feladatokat kellett megoldani! Az első forduló a Bolyaiban zajlott, természetesen csak írásbeli feladatokkal, míg a második és a harmadik forduló Budapesten, már szóbeli kérdésekkel. A

szóbeli úgy kell elképzelni, mint a nyelvi érettségit. Arra emlékszem, hogy a közép-döntő után nagyon el voltam keseredve, mert szörnyű zituációt fogtam ki. Meg voltam győződve róla, hogy nem jutok tovább, így kellemes meglepetésként ért, hogy bejutottam a döntőbe. A döntőt lazábbnak éreztem, lehet, hogy amiatt, mert a szóbeli részén a turizmust húztam, ami ment is. Az írásbeli iszonyúan nehéz volt, csak anyanyelvűek által megoldható, időt is keveset adtak rá, így igazából az döntötte el az egészet, hogy nyelvileg ki milyen gyors.

- Ez hihetetlen elismerés a számodra. Önbizalmat kaptál, és tanulmányi sikereket értél el vele. Ki vagy kik voltak segítségére a cél elérése érdekében?

Bakos Zsuzsanna

Interjú a kitüntetettjeinkkel

- Természetesen a legnagyobb segítséget Dembrowszky Zsuzsanna tanárnő jelentette, aki hatalmas tudásával és a francia kultúra iránti szeretetével hamar fölkelte az érdeklődésemet a francia nyelv iránt. Mindig különórákat adott nekem, így segítve a fölkészülésemet, ahol írásban és szóban egyaránt megnyilvánulhattam. Az OKTV-döntő előtti héten voltak a franciák Magyarországon, így az is sokat segített, hogy egy hétig folyamatosan kommunikálhattam velük. Szeretném kiemelni a francia partneremet, aki sokat hozzáadott a francia tudásomhoz. Végezetül sokat köszönhetek a szüleimnek, akik mindvégig biztatnak, és nem hagyták, hogy a cél előtt ellustuljak.

- *Milyen érzés volt megtudni, hogy ilyen szép helyezést értél el?*

- Megtudni, hogy tizedik lettem, kicsit felemás érzés volt. Tudniillik csak az első kilenc helyezett utazhatott ki Franciaországba egy majdnem kéthetes kirándulásra. Azon nagyon sokat töprengtem, hogy a tizedik miért nem. Persze örültem is, hiszen ezzel az eredménnyel nem kellett érettségizni a nyelvből, és francia szakra is lényegében fölvettem.

- *Hogyan gondolsz vissza a Bolyaiban töltött éveidre? Szerinted a hatosztályos képzés segítséget adott francia tanulmányaidhoz?*

- Egyáltalán nem bántam meg, hogy a hatosztályos képzést választottam, hiszen sokkal szorosabb barátságokat kötve hagytam ott a Bolyait, mint mások. Azt hiszem, e nélkül nem indulhattam volna eredményesen a francia OKTV-n sem, hiszen a két év mindenképp pluszt jelentett. Voltak persze pillanatok, amikor nem tetszett az egész, de higgyétek el mostani bolyaisok, hogy utólag hiányozni fognak a bolyais évek... Mint most nekem.

- *Gondolom, most megérdemelten egy neves egyetemre vagy főiskolára jársz. Hová is?*

- Az ELTE történelem szakára járok, és az alapszak mellé felvettem a francia nyelvet bízva abban, hogy a két kedvenc tantárgyammal tudok boldogulni az életben.

- *Hogy érzed magad az új iskolában? Most is jó tanuló vagy? Nagyon sokat kell hajtano?*

- Az egyetemi légkör teljesen más, mint a középiskolai. Legfőképp az változott meg, hogy egy egyetemista teljesen magára van utalva, és (különösen egy bölcsész) a fél életét a könyvtárban tölti. Sokkal személytelenebb az egész, mint a gimnázium, ezt különösen fájlalom. Tanulni persze kell, főleg olvasni, és az sem igaz, hogy csak a vizsgaidőszakban. Szerencsém van, mert nagyon jó előadóm vannak, és a csoporttársaimmal is jól megértem magam. Azt, hogy jó tanuló vagyok-e, majd a vizsgák döntenek el.

- *Két neves iskolába jársz, illetve jártál. Biztos vagyok benne, hogy eminens tanuló vagy, akár úgy is mondhatnánk, hogy a tanárok büszkesége és a diákok mintaképe. Gratulálok a sikereidhez, és további jó eredményeket kívánok neked! Köszönöm az interjút, hogy szakítottál ránk egy kis időt! Mint volt bolyais, üzennél valamit a tanáraidnak, volt diákársaidnak?*

- Elsősorban nektek üzenek, kedves 12-esek! Az érettségi nem olyan nagy kunszt, mint ahogy most gondoljátok. Ha visszagondolok egy évvel ezelőtti önmagamra, akkor én is kétségbe voltam esve, de még a matek is egész jóra sikerült. Csak osszatok be az időtöket! Aztán majd jön az egyetem... Volt tanáraink és a többi bolyaisnak pedig sok örömet kívánok a bolyais létben! Köszönöm az interjút.

„Szerencsés embernek érzem magam”

Szabó Eszter, Lipták Boglárka
10. d

Kasza Eszter 2005-ben végzett a Bolyai János Gimnáziumban. Eszti 4 éven keresztül volt a diákönkormányzat tagja, 1 évig alnőnk, és 1 évig elnök. Ezért a kitartó és kicsit sem könnyű munkáért megkapta a diákönkormányzat kitüntetését. Ezúton is szeretnénk gratulálni hozzá.

- *Hogyan fogadtad a kitüntetést?*
- A kitüntetésnek természetesen nagyon örültem, ezáltal úgy érzem, hogy nemcsak én kaptam az iskolától és a diákönkormányzattól, hanem sikerült egy kicsit adnom is.
- *Milyen emlékeid vannak a suliról?*
- Szerencsés embernek érzem magam. Rengeteg élmennyel gazdagodtam, és sok barátot szereztem az itt eltöltött 4 év alatt, és ebben a diákönkormányzatnak óriási szerepe volt.
- *Tartod-e a kapcsolatot a volt osztálytársakkal, barátokkal?*
- A kapcsolattartás az internet virágkorában nem nehéz. De a régi jó beszélgetésekhez a szünetekben vagy sulit után ez persze nem hasonlítható. Azokkal, akik Pestre vagy Gödöllőre járnak, szerencsére többször összefutok.
- *Melyik egyetemre, vagy főiskolára nyertél felvételt?*
- A gödöllői Szent István Egyetem kereskedelem és marketing szakán tanulok, de Budapesten lakom.
- *Milyen terveid vannak a jövőre nézve?*
- Egyelőre egy nagy tervem van: tanulni, amíg csak lehet. Például jövőre szeretnék felvenni még egy szakot, a francia szakfordítót. Egyébként mindig jön valami új, érdekes dolog, amit szívesen megtanulnék vagy kipróbálnék.
- *Mennyire foglal le a sulit?*
- Az egyetemen minden nap történik valami, és minden héten van valami nagyobb rendezvény, úgy-

hogy unatkozni nem lehet. Meg persze órák is vannak bőven.

- *Miben változott az életed?*
- Ilyenkor minden ember élete teljesen megváltozik. Új közege kerültem, új barátokat szereztem, és persze új dolgokat tanulok. Sokkal önállóbbnak kell lennem, és ez nem mindig könnyű, de mindenképpen érdekes.

- *Hogy tetszik az ottani élet?*

- Nagyon jól érzem magam! Az egyetemen, főiskolán hatalmas szabadsága van a hallgatóknak. Ugyanakkor a követelmény annál nagyobb.

- *Miben különbözik az ottani élet az ittenitől?*

- Hát különbség az van bőven. Mint mondtam, az első a szabadság. Nem kell aggodni a felelések, dolgozatok miatt, de ha nem tanulsz folyamatosan, a ZH-knál rendesen össze kell szedned magad, erősen bízva a szerencsében is. A másik, hogy ilyenkor vesszük észre, milyen sokat jelent a szülői segítség. Mert bizony, ha nem veszek magamnak Túrót Rudit, akkor reggel hiába keresem a hűtőben.

- *Találtál már új barátokat?*

- Barátokat szerintem nagyon könnyen lehet találni, bár én könnyű helyzetben voltam, mivel a Bolyaiból körülbelül 13-an jelentkeztiünk ide, nem is beszélve a már régebb óta itt tanuló bolyaisokról. De új barátok is akadnak bőven. Például a vonatozás külön baráti társaságot jelent, akikkel mindennap együtt utazunk.

- *Mennyire van időd kikapcsolódní, szórakozni?*

- Így félév végéhez közeledve egyáltalán nincs. De a lakótársaimmal (két volt osztálytársam) ilyenkor sem lehet unatkozni.

- *Milyen gyakran jársz haza? Mikor láthatunk legközelebb a Bolyaiban?*

- Nagyon változó. Hétvégenként általában, de ha sokat kell tanulnom, akkor sajnos nem jutok haza.

- *Szeretnénk megköszönni, hogy skaktóttal ránk idélt! Sok sikert a továbbtanuláshoz, és remélem, hogy hamarosan ismét találkozhatunk.*

Kasza Eszter

„Minden napnak megadom azt az esélyt, Hogy az életemet szebbé tegye”

Kiss Eszter, 10. d

Kovács Andrea, 12. b osztályos tanuló volt az egyik különleges diák, aki 4 éves kiemelkedő tanulmányi eredményével és az iskola közösségéért vállalt aktív tevékenységével kiérdemelte a 2005/2006-os tanév Bolyai Emlékplakettjét. Az iskolában eltöltött éveiről és mostani helyzetéről faggattam őt.

- Számítottál rá, hogy te leszel az egyik kitüntetett, vagy meglepetésként ért? Volt valamilyen hatása a kitüntetésnek?

- Egyáltalán nem számítottam rá, ugyanis nem volt semmi jele annak, hogy engem eleve jelölnek erre a díjra. Annnyira meglepődtem, hogy amikor kiszóltottak a díj átadására, nem is voltam a színpad közelében, és csak másodikként szólították fel! Először az első osztályfőnöki órán hallottam erről a kitüntetésről, és meg is fordult a fejemben, milyen jó lenne ennek a birtokába jutni, de a feltevéleket hallatán lemondtam róla, majd az évek során csak tettem, amit jónak láttam! Ennek hatására az változott, hogy amikor bemegyek a suliba, egy ismerős arc mosolyog vissza a falról!

- Mit gondolsz, mivel érdemelted ki a díjat?

- Valójában nem tudom, mert én sohasem értem el országos versenyen kiemelkedő eredményt. Inkább azt mondanám, hogy sok minden érdekelt, s szerencsére volt lehetőségem az élet számos területén kipróbálni magam. Egyszerűen azt tettem, amit szerettem, és amivel segíthettem másoknak!

- Újól valamilyen különleges szabadidős tevékenységet?

- Rengeteget sportolok, ezenkívül táncolok és színészkedem, s persze szoktam internetezni és a tévézést sem vettem meg. Igyekszem minél több új dolgot kipróbálni. A jövőben szeretnék részt venni egy vadvízi evezésen és megtanulni síelni.

- Kérlek, gondoldj vissza kilencéves önmagadra! Milyen pozitív, illetve negatív hatásai voltak a Bolyainak a fejlődésedben?

Kovács Andrea

- Az osztályomból néhány emberrel nem sikerült elsőre megtalálni a közös hangot, de aztán minden egyre jobb lett! Minden, ami történt velem, megerősített abban, hogy milyen ember is akarok lenni. Arra is rádöbbentem, hogy nem az ötösökért tanulok, hanem hogy minél szélesebb körű intelligenciával rendelkezzem. Minden negatívum a hasznomra vált, semmi sem volt véletlen!

- Gimnáziumi tanulmányaid során éreztél úgy valaha, hogy túl sok mindent vállaltál magadra, hamarosan összeomlasz?

- Természetesen, hiszen 4 év alatt erre a szintre mindenki eljut. Szerencsémre remek emberek vettek és vesznek körül. Van egy fantasztikus családom, akik mindig mellettem álltak és segítettek, ha valamiből elegendő lett, vagy fel akartam adni!

- Jelenleg hol folytatod tanulmányaidat?

- A Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskoláján tanulok turizmus-vendéglátás szakon.

- Milyen mértékben fogja megnehezíteni az életet a tandíj bevezetése? Részt vettél valamilyen tüntetésen?

- Nem voltam tüntető. A békés tüntetéssel semmi bajom, viszont az nem megfelelő módja a véleménynyilvánításnak, hogy közben rongálunk és embereket bántalmazunk! Igyekszem majd jól tanulni és az ösztöndíjammal ellensúlyozni a költségeim egy részét.

- Vissza tudnál emlékezni egy kellemetlen eseményre a középiskolás életedből?

- Nem is egy volt...! Néhány osztálytársam azt állította rólam, hogy azért vannak új ruháim, mert az osztálypénzt erre költöm az osztályfőnökömmel együtt!

- Ha lelkid támasza volt a szükséged, volt kihez fordulnod iskolán belül?

- Barátaim és Tanárain mindig nagyon segítőkészek voltak! Előfordult olyan is, hogy tanárom vállán sirtam ki magam, amikor a családomban megröpröböltások értek.

Interjú a kitüntetettjeinkkel

Ezúton is szeretném megköszönni Tanáraimnak és Barátainknak mindazt, amit értem tettek!

- Immár felnőtt fejjel mit gondolsz, mik a mostani ifjúság legnagyobb hibái?

- A káros szenvedélyek leginkább. Sok olyan fiatal van, aki nem elégedett a sorsával, emiatt meg sem próbál normális életet élni! Előfordul, hogy a barátok hatására megszeg olyan hülyeséget, amit pár év múlva bánni fog! Az a fontos, hogy olyan embereket válasszunk magunk mellé, akikre valamiért felnézünk, és végigkísérnek azon a görögös úton, amelyet úgy hívunk, az Élet!

- Hogyan látod, milyen mértékben alakul úgy az életed, ahogy mondjuk 4 évvel ezelőtt eltervezted?

- Korábban még jogász akartam lenni, de azóta megváltozott a véleményem erről a pályáról. Az alapvető céljaim ugyanazok maradtak, amik korábban voltak. Minden napnak megadom azt az esélyt, hogy az életemet szebbé tegye. Már nem bánom, ha valami nem úgy sikerül, ahogy azt elterveztem. Minden úgy alakul, ahogy az a Nagy könyvben meg van írva!

- Köszönöm az interjút, és még sok boldog napot kívánok ebben az életben!

Virtuális interjú Kovács Gergővel

Pusztas Szilvia, 9. a

Az ember hajlamos azt gondolni, hogy az egyetemen már csak olyat tanul, ami igazán érdeklő, és tehetsége van hozzá. (Gergő a Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástudományi Karára jár.) Én is úgy gondolom, hogy az ember az alapján választ magának iskolát, hogy mi az, amit szeret, mivel szeretne később foglalkozni, miben tehetséges. Számomra is meglepő, hogy nagyon kevés olyan egyetem, főiskola van,

ahol az ember ne találkozna olyan tantárgyakkal, amik számára eleinte elég haszontalannak tűnnek. Például nagyon sok volt osztálytársam tanul közgazdaságtant vagy jogot, annak ellenére, hogy teljesen más irányultságot választottak. Ezt az ember tekintheti tehernek, de akár lehetőségné is, hogy még több dologba belekóstolhasson. Úgy gondolom, hogy ez az első egy-két félévben jellemző, és később már (gondolom én) főleg szaktárgyakat fog tanulni az ember.

- Milyen a társaság? Sikerült már beilleszkedned?

- A társaság nagyon jó. A gólyatáborot mindenkinek csak ajánlani tudom. Hatalmas élmény, és sokat számít, hogy nem teljesen ismeretlenként csöppensz bele az egyetemi életbe. Abból a szempontból szerencsésnek is mondhatom magam, hogy lelkiismeretes meg jó fejek az instruktoraink (felsőbb évesek), és mindenben segítnek. Ezek mellett koleszban lakom, ami ugye külön élet-

forma J. Sokat bulizunk, most már ideje lenne tanulni J.

- Mi jut eszedbe, ha visszagondolsz a bolyais évekre?

- Nehéz összeszedni. Barátok, estebe nyúló próbák, Képzelt riport, Erdély, 1956, szalagavató, tornaedzés, zenélés, ünnep, sünike, sportnap, Bolyai Est, szomorú vasárnap, Ó ... ezek, amik hirtelen eszembe jutnak, de még elég sokáig tudnám folytatni a sort.

- A gimnáziumban leközelt négy év letelte után sok közelebbi-távolabbi ismerőssel váltak el az útjaitok. Hogyan oldod meg a kapcsolattartást velük?

- Sokat segít az internet, így szinte mindenkit el tudok érni. Valakivel egy iskolába járok, valakivel pedig a Bolyaiban futok össze. A pestiekkel gyakran beülünk valahova esténként, hétvégenként pedig otthon szoktunk összeülni páran, és kitárgyaljuk, mivel mi a helyzet. Remélem, azért ez még egy jó darabig így is marad.

- A tanulás mellett mivel töltöd még az idődet Pesten?

- Az első hetekben megpróbáltuk felfedezni a várost. Szeretném folytatni valahol a kézilabdát, esetleg a színjátszást, ha időm és a tanulni valóm ezt engedi. Igazából mostanában kezd beindulni a sulis (tanulni kell), így ez az időm nagy részét kitölti.

- A tavalyi tanévben megkaptad a kitüntetést. Szívből gratulálunk hozzá!

Kovács Gergő

„Maradjatok, akik voltatok és legyetek, akik vagytok!”

Alt Petronella, 11. d

Krisztián a Bolyai Emlékplakettet a négy év folyamatos eredményességéért – és saját bevallása szerint véltvalós sokszínűségéért – kapta. Négy éven keresztül kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el, emellett szép versenyeredményekkel is büszkélkedhetett. Legtöbben talán mégsem erre az arcára emlékeztek. A tanuláson kívül ugyanis jutott ideje másra is. Így indult például a

2003/04-es DÖK elnökválasztáson, két és fél éven át folytatott szelmalomharcot az iskolarádióért, Gólyaváratón, Diáknapon serénykedett, beszédet mondott, konferált, verselt a Bolyai Helikonban, a Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról c. előadás Józsefje volt és ki tudja, mi még...

Beszélőkéjét és habitusát ismerve bármelyik elem egy külön interjú tárgyát is képezhetné, én mégis a 2006-ban nekiírt plakettől kérdezem.

Krisztián és az elismerések:

– Szeretek szeretni és szeretem, ha szeretnek, de nem azért szeretek, hogy szeressenek...

Így kezdi Krisztián a beszélgetést, mikor az elismerésekről és azok fontosságáról faggatom. Alapvetően nem tartom fontosnak, hogy az elismerés, tisztelet, megbecsülés tárgyi, írásos vagy bármely hasonlóan materiális dologban öltözzön testet. Jobban szeretem, ha nem egy fényesre polírozott, aranyozott „Műanyag serlegen”, hanem azon emberek szemében tükröződik a mosolyom, akik igazán közel állnak hozzám. Nem az emléklakett volt a motivációs tényező abban, hogy jól teljesítsék mind a tanulásban, mind a közösségi életben. Ettől függetlenül természetesen örültem az iskolai elismerésnek. De még jobban a tapsnak! Annak, hogy velem együtt örülnek mások is... ez volt az igazi visszaigazolás.”

Krisztián és a Bolyai:

– Nagyon jó kis csapat érelődött a suliban négy év

alatt osztályszinten és iskolai szinten egyaránt... Nagyon jó érzéssel gondolok vissza (a teljesség igénye nélkül) Bodócs Petire, Kasza Esztime, Schmidt Esztime, Györki Nikire, ezen interjú örökbecsű szerzőjére. Hasonlóan szép emlékeket őrzök az osztálytársaimról, sőt tanárimról is. (Ezeket az emlékeket nem is hagyjuk feledésbe merülni, és rendre hivatkozunk rájuk egy-egy baráti beszélgetés alkalmával egy whiskey mellett vagy a Bolyaiban véletlenül összefutva.) Nagyon kedvesek és maradandók számomra Dembrovszky tanárnő franciaórái, Batki tanár úr angolórái, Siklósi tanár úr ének (történelem?) órái. Különösen meghatározók osztályfőnököm, Kancsulik Attiláné tanító-nevelő érvei, gyakran félszavai... Nagyon izgalmas volt Józsi bával kártyázni ügyelet közben... Nagyon bele tudtam merülni a beszélgetésbe Annamarival a büfénél a becsengetés hívó szavának ellenére is. Nagyon megnyugtató, ha néha (értsd általában 6 óra magasságában) zongorázással tettem pontot a napom végére a suliban... Alapvetően nagyon szerettem bolyais lenni, azt hiszem... még ha ezt nagyon utáltam is magamnak bevallani.

Oláh Krisztián

Mivel az éremnek mindig két oldala van, megkértem Kriszt, hogy osszon meg velünk valami kevésbé jó is az iskoláról.

– Igazából a negatívabb élmények, nézeteltérések rendre az egymás mellett elbeszélésből fakadtak... Rendkívül macacs tudok lenni. Ha úgy érzem, hogy a valamibe vetett hitemet illetően értelem és érzelem színorgikus erőfít egymást és klappol, akkor ebből ritkán engedek (és akkor sem külső, hanem belső nyomásra). Nem arra törekedtem, hogy egyetértsek velem, csak hogy ne értsenek félre. Nem szerettem, amikor a számba akartak adni olyan dolgot, amiről más volt az elképzelésem, aminek hitelessége mellett nem

tudtak számomra kellően nyomós érveket felsorakoztatni. Nem éltam meg végtelenen rosszul, ha ez előfordult, igaz nehezebben felejt el ilyesmit az ember... Talán az volt a szerencsém, hogy mindvégig volt céloom vagy legalábbis valami nagyon erős vágyam, amihez tartottam magam.

Krisztián és a hétköznapi-egyetem:

- A bolyais emlékek felidézése után Krisztiánt a „most”-ról kérdezem. Előzetesen sikerült megtudnom, hogy a Budapesti Műszaki Egyetemen próbálgatja szárnyait gazdálkodási és menedzsment szakon, így errefelé terelem a beszélgetést:

Az egyetem egy személytelenebb világ, aki nem képes megállni a saját lábán, felfedezni magát és kiaknázni a magában rejlő dolgokat, könnyen elveszhet az egyetem útvesztőiben.

A felsőoktatás egy vicc. De nem biztos, hogy mindig van az embernek kedve röhögni rajta. Zsidó és skót vicc keveréke... Egyiket sem szeretem igazán... Pozitívum viszont, hogy az egyetemi munkahét is „csak” körülbelül ötnapos. Ebből jobbra 3-at, 4-et az intézmény körül, egyet pedig azon belül töltenek el a hallgatók... Ez természetesen sarkított, de tanulás mellett jut időnk másra is. Bulik, új emberek megismerése, régiek újra megismerése - szerencsés esetben úgy, hogy közben saját önismeretünk is fejlődik. A többi mindenki hozzágondolhatja ügyesen. Budapesten lényegesen pezsgőbb az élet, mint itthon. Salgótarján is szép, csak máshogy szép... Kipihenni a munkás és kevésbé munkás hétköznapi fáradalmait mindenesetre tökéletesen alkalmas. Jó hétvégenként hazajönni, sétálni egyet a „Hátországban” (különösen a Zagyvápálfalva-városközpont útvonalon), talákozni az itt maradt ismerősökkel és még sorolhatnám. Az egyetemen az ember csak magára számíthat, ha nem kellően motivált és talpraesett, akkor elveszik, itthon szerencsére ez nem így van.

- *Értem. Említetted, hogy az egyetem mellett másra is jut idő, s mindenki továbbgondolására bízod, vajon mire is egész pontosan. Segítesz nekünk picit továbbgondolni?*

- A zárthelyik és vizsgák sikeres átvészelésén túl egy verseskötet megjelentetésén fáradozok, mintegy a gyakorlatba áttulva a gazdálkodást és menedzselést. Szerencsés csillagállás és némi hátszél esetén ez az álom legkorábban 2007-ben válhat valóra a Könyvhéten. A sors fintorából lehet, hogy a versek zenélve megtámasztott változata előbb lát majd napvilágot, mint maga a kötet... Erről még nem akarok semmit elcsöppenteni, már csak azért sem, mert még gyerekcipőben jár a dolog, másfelől pedig addig úgysem lehetséges az ilyen adoptáció, míg nem érzem 101%-osnak. Reményeim szerint egy nagyon eklektikus, inkább „kitakarózós”, mint „betakarózós” munka kerekedik majd ki a dologból... Körülbelül ezek azok a jövőbeli taktikai célok, melyek hirtelen eszembe jutnak.

Krisztián és a jövő:

A későbbiek - a stratégiai célokat - illetően szerencsére jóval kevesebb a kérdőjel. Szeretnék „viszonylag” teljes(en emberi) életet élő, érzelmileg kiegyensúlyozott, okos felnőtt lenni majd valamikor. Addig pedig nagyon élvezem az efelé vezető utat.

- *Jól hangzik. Tudnál adni valami tanácsot a Bolyaisoknak, hogy hosszútávon nekik se legyen „problémájuk a kérdőjelekkel”?*

- Tanácsot semmiképp. 19 évesen nem volna sem bölcs, sem logikus, sem etikus. Maradjatok, akik voltak és legyetek, akik vagytok!

- *Legyen ez a végszó! Krisztiánnak ezúton is köszönöm az interjút. Kívánok sok kitarást és minden szépét és jót az életben!*

- Köszönöm szépen Petra, hasonló jókat kívánok neked és minden Bolyaisnak!

„Vannak érdekes tanárok még ebben a nagy intézményben is”

Tarnóczy Balázs, 9. a

Ancsi (Rusz Anetta) egy igen elfoglalt ember lett, amióta a TF „bűvkörébe” került. Így személyesen sajnos nem volt szerencsém beszélni vele, viszont egy telefonon megbeszélte időpontban el tudtam kapni az internet segítségével. Ancsi testnevelő tanárnak készült, így mint minden nap, ekkor is jelezte, hogy már fáradt, de nagylelkűen még bevállalt pár választ.

- Merenyire megterhelő szómodra, merenyivel intenzívebb a testmozgás, mint a gimnazista éveid során?

- Hát azért itt nehezebb sokkal, keményebben fogják az embereket. Ha hajítani kell, akkor jobban megizzasztanak, mint „annak idején” a Bolyaiban. De ennek ellenére kevés a gyakorlati óra ... szóval annyira nem megterhelő. De néha vissza tudnám sírni azokat a „kényelmes” éveket.

- Merenyivel több szabaddidődet veszi el az egyetem Merenyiben maradt meg az a sulin kívüli életed, amit egyetem előtt folytattál?

- Sokkal több időm van az apró-cseprő dolgaimra, mert itt az előadásokra nem kötelező bemenni. Nem mintha én olyan sokat kihagynék, de azért néha jól esik, ha az ember ellőghat. Szerencsére sosem tartanak sokáig az óráim. Maximum háromra mindig végzek, majdnem úgy, mint a gimiben és hát utána jönnek az edzések, és az már keményebb dió. Az utazás miatt mindig rohannom kell, de azért néha megpróbálom a pihenést is célba venni.

- Sok embernek befolyással van az izlésvilágára az új közeg, esetleg átforgalmazja a jellemét. Téged merenyiben érint ez a dolog?

- Jó kérdés ... hát a TF-en, ahogy hívní szokták, nagyon rendesek az emberek. Teljesen más a helyzet, mint a többi felsőoktatási intézményben. Persze olykor-olykor így is kicsit furcsán érzem magamat ebben a sportosabb közegben, de azért kezdem megszokni az új felgátsát, az új értékeket.

- Gondolod, hogy átforgalmazhatja akár az izléseidet is ez az új közeg, ahogy a részévé válsz?

- Hát a saját izlésemet megtartom, ha tetszik, ha nem. Ha nekik nem tetszik, az az ő dolguk. Majd megszokják.

- Az oktatás csak a testnevelésre korlátozódik, vagy szerteágazóbb?

- Mivel most születik ez az új oktatási rendszer, így olyan óráim is lettek, ami eddig a felsőbb éveseknek nem voltak. Még filozófiám is van, és többek közt közgáz, jog, és európai uniós alapismeretek.

- És szerinted ezekre merenyire lehet szükséged pályafutásod során?

- Hát bele tudják magyarázni az emberbe, szóval néha még el is hiszem, hogy ezek nélkül élni nem tudnék.

- Merenyivel másabb a kapcsolatod az egyetemen előadós tanárokkal, mint a gimnazista tanáraiddal?

- Rendes, tisztességes és jó fej tanárim vannak. Az elején keményebben fogtak, de idővel ők is megnyílnak. Persze az előadást tartó tanárokkal nem igazán tudunk kommunikálni, mivel amikor lehetőségünk lenne rá, akkor elég sok hallgató van a teremben, és mindenki siet a másik órára. Vannak azonban érdekes tanárok is, még ebben a nagy intézményben is. Valakit nagyon könnyen fel lehet húzni. Nem egyszer előfordult már olyan is például, hogy a tanár szó nélkül kísélt a teremből.

- Hogy érzed, merenyire vagy étonnalban teljesítményeddel a gimnazista éveidhez képest?

- Nos ezt így nem tudom még. Ha a futást nézzük, versenymég még nem volt, majd csak januárban lesz. Ha viszont az órai dolgokat vesszük figyelembe, akkor kissé elhustultam, mert az atlétika bemutatáson nem szerepeltem olyan jól, mint a felvételi vizsgán, de azért, hogy ne szóljam ennyire le magam, még benne vagyok az ötösök királyi körében.

- Köszönöm az interjút az olvasók nevében is! Örülök, hogy azon a helyen vagy, ahol szeretted volna és hogy nem csalódtál benne. Szerintem mindenki ehhez hasonló továbbtanulástról álmodik. Az elmúlt tanévben kapott kitüntetésedhez pedig szívósból gratulálunk.

Rusz Anetta

„Rengeteg élménnyel gazdagodtam...”

Tóth Edina, 11. b

A 2005/2006-os tanév végén is két diák nyerte el méltán a Bolyai János Gimnázium Diákönkormányzatának díját. Az egyik díjazott Takács Brigitta, öt kérdeztem az iskolában végzett négyéves munkájával kapcsolatban.

- Már elsős korod óta tagja voltál a DÖK-nek. De igazából miért is szeretted volna belépni, esetleg már általános iskolában is tagja voltál az ottani Diákönkormányzatnak?

- Általános iskolában nem voltam tagja a DÖK-nek, de a sulitűrség ott is nagyon érdekelt. Az osztályom még a gólyatáborban megválasztott osztálytitkárnak (ahogy minden év elején), így kerültem be az önkormányzatba.

- Hogy érezted magad a DÖK-ben? Mi ösztönzött arra, hogy minden évben újra s újra tagja legyél ennek a szervezetnek?

- Nagyon szerettem DÖK tag lenni, rengeteg élménnyel gazdagodtam, és sok új barátot szereztem. Nem vállaltam volna minden évben ezt a feladatot, ha nem éreztetem volna jól magam. Szerettem első kézből értesülni a diákokat érintő eseményekről, szerettem, hogy sokan ismernek.

- Mi a legkedvesebb emléked, élményed a négy év eseményei közül?

- Rengeteg szép élményem van a Bolyaiból. Legkedvesebb élményem a DÖK-ben talán az országos kincskereső játék megnyerése, illetve a városi játék szervezése volt, valamint a nekézsenyi éjszakai kalandtúra. Nagyon élveztem még a díszkók szervezését és természetesen egy-egy lap elhozatalát a nyomdából, hiszen az újság csapatmunka volt, jó volt a kezemben tartani az eredményt.

- Tavaly az iskolaiújság főszerkesztője voltál. Miért vállaltad ezt, esetleg ezzel kapcsolatban tanulsz most?

- Tulajdonképpen már a kezdetektől „főszerkesztő” voltam (hiszen, már amikor Tóth Zénó tanár úr kitalálta, hogy legyen újság, jelentkeztem, hogy vezetem az egészét). Mindig is érdekelt a média, mindig rengeteget olvastam újságot. Jelenleg is sok lap megfordul a kezemben.

Szerettem, mikor újabb és újabb diákok jöttek oda hozzám, hogy szeretnének cikket írni az újságba, illetve hogy sok tanárról, diákról, rendezvényről írtunk lapunkban. Szerencsére mire már elküldtem az iskolából, nagyon sokoldalú újságot sikerült összehoznunk. De sajnos nem sikerült ilyen irányban továbbtanulnom. Három pont híján nem jutottam be erre a szakra, az ELTE-re, de két év múlva szeretném újra megpróbálni. Remélem, sikerül.

- Milyen érzés volt átvenni a Bolyai egyik legrangosabb kitüntetését?

- Nagyon jó. Igazából nem is számítottam rá. Azt hittem, egy másik tag kapja meg, de egy tanárom véletlenül elszólta magát, így már a műsoron nem volt meglepetés. Természetesen nagyon jó ránézni a falamra, ahol az emléklap lóg, és remélem, ha majd egyszer tényleg újságíró lesz belőlem, akkor is jó lesz látni az első igazi sikerem eredményét.

- Hol tanulsz most? Mik a terveid a jövőre nézve?

- Jelenleg a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskolai Karán vendéglátó szakmenedzser szakon tanulok. Tudom, sokban eltér az újságírástól, de 3-4 hónap után már látom, hogy az itt szerzett ismereteimet is kitűnően tudnám hasznosítani a médiában. Egyelőre azt terveztem, hogy elvégzem ezt a két évet. Utána nem tudom, mi lesz. Vagy folytatom, és mesterszakácsként én leszek a következő Jamie Oliver (ez vicc volt!), vagy ha még megmarad az érdeklődésem a média iránt, átjelentkezem valahova, ahol ezt tudom tanulni.

- Mit üzensz a mostani DÖK-ösöknek?

- Inkább a mostani és leendő elsősöknek üzenem, hogy a DÖK nemcsak rengeteg munkát és elfoglaltságot ad, hanem sok-sok szórakozási és kikapcsolódási lehetőséget, illetve rengeteg barátot is.

- Köszönöm az interjút, és további sok sikert kívánunk, és reméljük, látunk még téged az iskola falai között!

Takács Brigitta